

Amerikában történt haláleset bizonyítása. Egy német hagyatéki bíróságnál az érdekeltek az örökhagyó elhalálozását a newyorki egészségügyi hivatalnál (Department of Health) vezetett jegyzékből készült kivonattal akarták bizonyítani. A kivonat szerint a halálesetet egy orvos tanusította és a hivatal a bejelentett adatok valódiságáért nem szavatol. A bíróság erre való tekintettel a kivonatot a haláleset közhitelű tanusításának el nem fogadta. A német császári főconsulatus eziránt megkerestetvén, a következő hivatalos értesítést adta: a newyorki Department of Health a halotti bizonyítványok kiállítására illetékes hatóság és megfelel egy német anyakönyvi hivatalnak; okiratai az amerikai törvények értelmében a haláleset közhitelű tanusítására alkalmasak és az ellenkező bebizonyításaig teljes bizonyító erővel bírnak. Ezen értesítés alapján a német bíróság örökhagyó elhalálozását bizonyítottnak elfogadta.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Szerkeszti: DR. CHARMANT OSZKAR budapesti kir. közjegyző.	Szerkesztőség és kiadó- ==== hivatal ====
Egész évre . . . 10 kor.	Főmunkatárs: Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közj.-helyettes.	Budapest, Andrássy-út 9.
Félévre . . . 6 „		

Tartalom. A közjegyzői intézmény reformja. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

A közjegyzői intézmény reformja.

(Folytatás.)

7.

Idézés.

A hagyatéki bíróság a hozzá beérkező halálesetfelvételi íveket átvizsgálja, az előzetesen tett biztosítási intézkedések fentartása vagy megszüntetése tekintetében intézkedik, esetleg a netán szükséges biztosítási intézkedések foganatosítását elrendeli, azután pedig, amennyiben a halálesetfelvételi ívből kitűnik, hogy a hagyatékhoz ingatlan, telekkönyvileg bejegyzett követelés vagy egyéb jog tartozik, a halálesetfelvételi ívet az örökösödési eljárás foganatosítása végett a közjegyzőhöz átteszi. Ha pedig a hagyaték liquidációjának van helye, az eziránt szükséges előzetes intézkedéseket megteszi.

A közjegyző a halálesetfelvételi ív beérkezése után 8 nap alatt intézkedni köteles a leltár felvétele iránt, melynek beérkezése után az érdekelteket megidézi.

Megidézendők: az örökösök, utóörökösök, kötelesrészre jogosultak, örökhagyó özvegye, a végrendeleti végrehajtó, a felszámoló

gondnok s az a hagyatéki hitelező, aki az örökösödési eljárás megindítását kérte.

Értesítendők: a hagyományosok azzal, hogy meg nem jelenésük a hagyatéki eljárás lefolyását nem akadályozza, s igényeiket az örökös ellenében meg nem jelenésük esetében is érvényesíthetik, amennyiben azonban a hagyományhoz való joguk vitás s azt az örökösök el nem ismerik, a hagyomány a tárgyalás során sem figyelembe vétetni, sem biztosíttatni nem fog.

Ha pedig valamely már létező vagy az örökhagyó által rendelt alapítvány van részesítve, értesítendő az alapítvány felügyelőjére hivatott hatóság is.

A gyámhatóság értesítése, melyet az Ö. e. 53. §-a elrendel — felesleges, egyebekben azonban a hivatkozott szakasz intézkedései fentartandók.

Az ismeretlen helyen tartózkodó, valamint a külföldön ismert helyen távollévő örökös idézésére vonatkozó s az Ö. e. 54. §-ában foglalt szabályok fentartandók volnának azzal a változással, hogy a tárgyalás határideje az eddigi túlságosan hosszú 3 hónap helyett 45 napban volna megállapítandó.

Az Ö. e. 62., 63., 64. és 65. §§-ai, mint czélszerűtlen s az eljárás gyors lefolytatását gátló intézkedések hatályon kívül helyezendők.

Ezek helyett kimondandó volna, hogy az érdekeltek a közjegyző által már az első tárgyalásra is az első végzések kézbesítésére a törvénykezési rendtartásban meghatározott módon idézendők. A kézbesítési ívnek szabályszerű utasítást kell tartalmaznia a kézbesítés módjára.

És pedig idézendők az érdekeltek a következő sanctióval.

1. Az örökösök azzal, hogy meg nem jelenésük esetén, *a meg nem jelent örökös öröklési joga s annak hányada hivatalból fog megállapíttatni*, ha azonban öröklési igényét a megjelent örökösök el nem ismernék, ezen igénye a hagyatéki tárgyalása során figyelembe vétetni nem fog s azt csak a törvény rendes útján érvényesítheti.

Ha az örökösök közül *egyik sem jelenik meg, a hagyatéki állaga s az öröklés rendje a rendelkezésre álló adatok alapján hivatalból állapítandó meg.*

2. A köteles részre jogosult idézendő azzal, hogy meg nem jelenése esetén, amennyiben a köteles részhez való joga nem vitás, a

perreutasítás mellőzésével köteles része hivatalból fog megállapíttatni és biztosíttatni, amennyiben pedig köteles része vitás s azt az örökösök el nem ismerik, igénye a tárgyaláskor figyelembe vétetni nem fog s azt csak a törvény rendes útján érvényesítheti.

Az Ö. e. 62. és 65. §§-aiban szabályozott gondnokrendelési eljárás, mely a gyakorlatba át sem ment, mint czélszerűtlen intézkedés de lege ferenda mellőzendő.

Az Ö. e. 66. §-ában szabályozott idézési mód azonban a jövőre is fentartandó.

8.

Tárgyalás és osztály.

A tárgyalás menetére nézve az Ö. e. 55. és 58. §§-aiban foglalt intézkedések fentartandók azzal a különbséggel, hogy az 57. § 2-ik bekezdésében irt határidőt nem a bíróság, hanem a közjegyző tűzi ki.

A tárgyalásnál a következő kérdésekre kell kiterjeszkednünk:

A) A hagyatéki állaga s az előre kapott érték.

Ha a tárgyalás során vita merül fel aziránt, hogy bizonyos vagyontárgyak a hagyatékhöz tartoznak-e vagy sem, vagy hogy egyes örökösök tartoznak-e előre kapott érték czímén a hagyatéknak s mennyivel? s az érdekeltek közt megegyezés nem jön létre, — ezek a kérdések az osztály megejtését nem gátolják, s a közjegyző az igényt támasztó örökösöket a *törvény rendes útjára* utasítja, amit a jegyzőkönyvben megemlíteni s tanusítani köteles. A T. 2036 § értelmében az ivadékok egymás irányában osztályra bocsátani tartoznak, mit az örökhagyótól életében osztályba kaptak (előre kapott érték).

Ide tartoznak kétség esetében a kiházasítás, önálló háztartás, fizet, életpálya kezdésére, folytatására kapott adományok, de nem tartoznak ide az ellátási, kiképzési költség, alkalmi és szokásos ajándékok.

B) Közszerzemény.

Ha a közszerzemény válik vitássá, szem előtt tartandó, hogy minden vagyon tekintetében, mely a házastársak birtokában volt

a házasság ideje alatt, — az a vélelem, hogy az közszerzeményt képez, tehát a bizonyítás azt terheli, aki az ellenkezőjét állítja.

Hasonló vélelem harcol a vagyon szerzeményi volta mellett, a bizonyítás tehát azt terheli, aki a vagyonnak ági minőségét vitatja.

C) Osztály, kényszerosztály.

Ami magának az *osztálynak megejtését* illeti, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a T. idevágó 2024—2039. §§-ait sem, melynek intézkedéseivel sok tekintetben nem érthetünk egyet. A T. a *kényszerosztály* intézményét létesíti, azzal az enyhítéssel, hogy örökgyó halálától számított hat hónapon belül osztálynak csak valamennyi örökstárs beleegyezésével van helye, tehát addig az osztálynak bármelyik örökstárs ellenszegülhet. A kényszerosztályt örökgyó végrendeletében is elrendelheti, egyébként pedig bármely örökös kérelmére elrendelendő s a hagyatéki bíróság által foganatosítandó. A kényszerosztály foganatosításának módját a T. 1741., 2030—2033. §§-ai szabályozzák. Ennek módjai:

a) versenytárgyalás,

b) árverés,

c) osztatlan, valamint oly hagyatéki tárgyak tekintetében, melyek együtt maradását az örökstársak kívánják, egyes a bíróság által megállapított osztályrészeknek kisorsolása. A hagyatéki tárgyak árverésében elsősorban csak az örökstársak, mások pedig csak akkor vehetnek részt, ha a birói becsértéket egyik örökstárs sem igéri meg.

Ami az osztályrészeknek a bíróság által leendő megállapítását illeti, a T. a következő irányelveket állapítja meg:

a) a hagyatéki vagyontárgyak, esetleg kiegyenlítési érték megállapításával annyi osztályba sorozandók, ahány az örökösödési hányad. Az osztályrészekhez kiegyenlítő értékül egyes hagyatéki követelések, vagy tartozások is egészben, vagy az örökösödési hányadoktól eltérő részben csatolhatók ;

b) követelések, melyek az örökgyót egyik örökstárs ellenében illetik, rendszerint ennek osztályrészébe számítandók be ;

c) az örökgyónak zálogjoggal, vagy jelzálogjoggal biztosított adósságát rendszerint az az örökstárs vegye át, akinek a zálog vagy jelzálog jut osztályrészül.

A T. fenti rendelkezéseire nézve a következő *észrevételeket* kell tennünk:

Nem tartom szükségesnek a 2025. §-ban irt 6 havi határidő felállítását a kényszerosztály megejtésére.

Ezt a határidőt a törvény azért állítja fel, hogy legyen elég idő az activák s passivák megállapítására.

Nézetem szerint ez ellenkezik az ipso jure öröklés elvével.

Az örökgyó halálával az örökst mindazon jogok megilletik, melyeket ő, mint ilyen gyakorolhat, tehát joga van a kényszerosztályt is kérni. A leltározás s tárgyalás kitűzése elég időt vesz igénybe, mely alatt az activák s passivák megállapíthatók. Ez a hitelezőre nézve sem életbevágó fontosságú, mert követeléseiket az örökösök ellen az osztály megejtése után is mindig érvényesíthetik, ha pedig veszélyt látnak fennforogni, megakadályozzák az osztályt azzal, hogy gondnoki felszámolást kérnek.

Ehhez járul, hogy a 6 havi határidő bevéása ok nélkül késlelteti a hagyatéki ügyek lebonyolítását.

Kifogásolandó, hogy a T. a kényszerosztály foganatosítását a bíróság hatáskörébe utalja akkor, mikor az par excellence *közjegyzői teendő volna*, mely szorosán összefügg a hagyatéki ügynek a közjegyző által leendő rendezésével, a T. intézkedése a közjegyzők amugy is szűk hatáskörének csak újabbi megszorítására vezetne.

A T. 2030. §-a szerint a hagyatéki tárgyak árverésében elsősorban csak az örökstársak, mások pedig csak akkor vehetnek részt, ha a birói becsértéket egyik örökstárs sem igéri meg. Ez az intézkedés nézetem szerint ellenkezik az árverés fogalmával, melynek főcriteriumai a nyilvánosság s az, hogy abban mindenki résztvehet. Midőn az örökstársak csak egymásközt árvereznek, ez *nem árverés*, hanem versenytárgyalás. A T. a két fogalmat a 2030. §-ban összekeveri.

Ehelyett tehát kimondandó volna, hogy a hagyatéki tárgyak elsősorban az örökstársak közt tartandó versenytárgyalás útján s csak ha ez eredményre nem vezetne, vagy az örökstársak bármelyike is ellenezné, volnának nyilvános árverés útján eladandók.

Árverés esetén is módjukban van az örökösöknek megakadályozni azt, hogy e tárgyak értéken alul eladassanak egyrészt azáltal, hogy az árverésen maguk is résztvesznek, másrészt ingat-

lanoknál azáltal, hogy azt a legkisebb árat, melyen alul az ingatlan el nem adható, az árverés egyik feltételként kikötik.

Ami az osztályrészeknek hivatalból való megállapítását s kisorsolását illeti, — az osztálynak ezt a módját az Ö. e. 59. §-a is ismeri, azzal a különbséggel, hogy az osztályrészeknek az örökösök által választandó szakértők által való megállapítását rendeli el, s hogy az osztálynak ez a módja csak valamennyi örökös *egyértelmű megállapodásával ejthető meg*.

Nézetem szerint a T. álláspontjával szemben az Ö. e. régi álláspontját vélem fentartandónak, mert igazságtalan volna oly örökösöket, kik ebbe bele nem egyeznek, az osztálynak erre a módjára kényszeríteni.

Az osztálynak ezt a módját csak az örökösök közös beleegyezésével lehet választani, különben is ez a mód a gyakorlatba egyáltalán nem ment át, így tehát tulajdonképen csak akadémikus értékű, annál helytelenebb volna tehát azt a kényszerosztály rendszerévé tenni.

Mindezekből levonva a consequentiát, a kényszerosztály intézménye az osztálynak az a módja, mely fogatosítandó akkor is, ha azt csak egy örökös kéri is, tekintet nélkül arra, hogy esetleg a többi örökös valamennyi ellenzi is.

Ennek azonban csak két módját tartanám czélszerűnek, egyik a versenytárgyalás, s ha az célhoz nem vezet, a másik a nyilvános árverés. Ha csak egy örökös is árverést kér, a versenytárgyalás mellőzendő.

Nyilvános árverésnél, különösen ha az ingatlanokra vonatkozik, kényszerosztály esetén nehézségeket okozhat az, hogy a megállapítandó árverési feltételekhez az árverést netán ellenző örökösök hozzá nem járulnak. Egyetértés hiányában ilyenkor a rendelkezésre álló adatok s az örökösök által előadottak figyelembe vételével *az árverési feltételeket hivatalból a közjegyző volna hivatva megállapítani*.

Az új örökösödési eljárás lesz hivatva felsorolni, melyek legyenek az ilyen hivatalból megállapítandó árverési feltételek leglényegesebb pontjai.

Ugy az ingó, mint az ingatlan árverés fogatosítása a közjegyző hatáskörébe tartozik, aki azonban jogosítva van *az ingó* árverés megtartásával a bírósági végrehajtót, vagy az illető községi előljáróságot is megbízni. Ingatlan árveréssel csak bírósági végre-

hajtó s ez is csak akkor volna megbízható, ha az ingatlan a közjegyző székhelyén kívül fekszik. Amennyiben az ingatlan más közjegyző területi hatáskörébe tartozik, az árverés fogatosítása végett az illető közjegyző volna megkeresendő.

Az ingatlanra vonatkozó árverési feltételek a tárgyalási jegyzőkönyvbe felveendőek s szabályszerűen közhírré teendőek.

A részletes eljárási szabályok kidolgozása itt nem képezheti részletezés tárgyát.

Az árverési jegyzőkönyv a tárgyalási jegyzőkönyvhöz melléklendő, melynek alapján a telekkönyvi hatóság a tulajdonjogot *közvetlenül* az árverési vevő javára írja át.

A vételár a közjegyző kezéhez fizetendő, aki azt azonnal az adóhivatalnál letétbe helyezni köteles a hagyaték javára.

Itt újból felmerül az a kérdés, hogy a közjegyző által vagy az ő megkeresésére fogatosított árverés birjon-e végrehajtási árverés joghatályával, vagy sem.

Nézetem szerint az ilyen árverés sem birhat végrehajtási árverés joghatályával, mert hiszen maga az árverés sem végrehajtászerű. A végrehajtási eljárás a bíróságok kizárólagos hatáskörét képezi. Megadandó volna azonban a feleknek a jog, hogy az árverést végrehajtási árverési joghatályával kérjék, mikor is a közjegyző az árverési feltételeket magában foglaló tárgyalási jegyzőkönyvet átteszi a telekkönyvi hatósághoz oly megkereséssel, hogy az árverést tűzze ki s fogatosítsa, illetve annak fogatosítása végett az iratokat a közjegyzőnek adja vissza.

Az árverés fogatosítása után a közjegyző az iratokat a telekkönyvi hatósághoz újból visszaterjeszti, mely sorrendi tárgyalást tart s a vételárfelosztással a közjegyzőt bízza meg azzal, hogy a vételár maradékát az osztálynak megfelelőleg az örökösök közt ossza fel.

Árverési vevő javára a tulajdonjog ebben az esetben is közvetlenül örökhagyó nevére kebelezendő be.

D) A telekkönyvi állapot rendezése.

Midőn az ingatlanok telekkönyvi állapota hibás, és pedig vagy azért, mert a hagyatékot képező valamelyik ingatlan nem áll örökhagyó nevére, vagy azért, mert fordítva oly ingatlan áll örök-

hagyó nevén, mely hagyatékot nem képez, a telekkönyvi állapot rendezése jövőben is a közjegyzők kötelessége s e tekintetben az Ö. e. 67., 68. és 70. §§-ában megfelelő módosításokkal fentartandók.

A módosítások következők:

A felveendő külön jegyzőkönyv vagy okirat a tárgyalási jegyzőkönyvhöz melléklendő s a tulajdonjog rendezése végett a telekkönyvi hatóságot nem a hagyatéki bíróság, hanem közvetlenül a közjegyző keresi meg.

Amennyiben az okirat megszerzése vagy a külön jegyzőkönyv felvétele nem sikerül, a tulajdonjogot a közjegyző az 1892. XXIX. t.-cz. értelmében tényleges birtoklási eljárással rendezze.

Ha a tulajdonjog ezen az úton sem rendezhető, akkor:

a) ha az ingatlan az örökösök állítása szerint a hagyatékhöz tartozik, de nem áll örökhagyó nevén, a közjegyző állapítsa meg, hogy az ingatlan telekkönyvön kívül mely örökösöknek jutott osztályrészül s az illetőket a telekkönyvi tulajdonossal szemben utasítsa a törvény rendes útjára;

b) ha az ingatlan telekkönyvileg örökhagyó nevén áll, de annak tulajdona harmadik személyé, az ingatlan a telekkönyvi rendezést ellenző örökösök nevére irandó át, kikkel szemben az igénylő harmadik személy utasítandó a törvény rendes útjára. Az Ö. e. 70. §-ában szabályozott határidőkitűzés, mint felesleges mellőzendő.

Ezek után áttérünk a tárgyalás módjaira, midőn a köteles rész, a hagyományi, az utóöröklési vagy az özvegyi jog vitás, mindenütt különbséget tévén, vajjon az igénylő a tárgyaláson megjelenik-e vagy sem.

E) A köteles rész.

Ha a köteles részre jogosult megjelenik, mindenekelőtt megkísérlendő az egyezés, mely ha nem sikerül, ez az osztály megejtését nem akadályozza, de a köteles részként követelt összeg biztosítandó, tekintet nélkül arra, hogy az örökösök a köteles részként felszámított összeget kifogásolják-e s annak biztosítását ellenzik-e?

Itt eltérés van az Ö. e. 77. §-ával szemben, mely szerint ennek az eljárásnak csak akkor van helye, ha azt az örökösök a perreutasítás mellőzésével egyenesen kérik.

Véleményem szerint ezt az eljárást ki kellett terjeszteni arra az esetre is, ha azt az örökösök nemcsak hogy nem kérik, hanem ellenzik is. Ki kellett terjeszteni azért, mert a köteles részre jogosult igénye tulajdonképpen kötelmi igény, követelési jog, amely fölött való vita, a hagyaték rendezésének akadálya s perreutasításra ok nem lehet, másrészt az örökösök a köteles részhez való jognak s az e czímen felszámított összegnek kifogásolásával minden jogukat fentartják s a perindítás és bizonyítás kötelezettsége a köteles részre jogosultra hárul.

Ha a köteles részre jogosult a tárgyaláson meg nem jelenik, de köteles részhez való joga nem vitás, ez az osztály megejtését nem akadályozza s köteles része a rendelkezésre álló adatok alapján s az örökösök előadása alapján *hivatalból* állapítandó meg s biztosítandó.

Ha azonban a köteles részhez való jogot a tárgyaláson az örökösök el nem ismerik, az erre való igény figyelembe nem vétetik s igénylő a törvény rendes útjára utasítandó.

Ami a köteles rész *biztosítását* illeti, az Ö. e. 77. §-ában szabályozott mód túlnehézkes. Ehelyett kimondandó volna, hogy a köteles rész elsősorban a hagyatéki ingatlanokon biztosítandó. Ha az ingatlanok elég biztosítást nem nyújtanak, vagy egyáltalán nincsenek, a köteles rész fedezetlen része, illetve ha ingatlan nincs, az egész követelt összeg készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban birói kézhez való letétel által biztosítandó.

A telekkönyvi biztosítás a köteles rész erejéig a zálogjognak *előjegyzéséből álljon*, a köteles részre jogosult lévén azt köteles záros határidő alatt megindítandó *perrel igazolni*.

A telekkönyvi hatóság ugyanis a közjegyző által bemutatott tárgyalási jegyzőkönyv alapján oly végzést hozzon, mely szerint a köteles részként követelt összeg zálogjogának előjegyzését elrendeli s egyidejűleg felszólítja a köteles részre jogosultat, hogy ezen végzés vételétől számított 30 nap alatt köteles részének érvényesítése iránt indítson pert s ezt a telekkönyvi hatóságnál igazolja, ellenesetben az előjegyzett zálogjog hivatalból töröltetni fog.

Ha a köteles rész biztosítása készpénzben vagy óvadékképes értékpapiroknak birói kézhez való letétele által történt, a letét elfogadásával egyidejűleg a hagyatéki bíróság hasonló végzést hozzon, s ha a perindítást a köteles részre jogosult a kitűzött 30 napi határidő alatt nem igazolja, a biztosítást oldja fel.

F) A hagyomány.

Ha a hagyományos megjelenik, de hagyományát az örökösök el nem ismerik, ez az osztály megejtését nem akadályozza, a hagyományos a törvény rendes útjára utasítandó, de hagyománya, amennyiben az törvényszabta alaki kellékekkel bíró végrendeleten, öröklési szerződésen, vagy halálesetre szóló ajándékozási okiraton alapul s amennyiben ezt a hagyományos kifejezetten *kéri*, biztosítandó még akkor is, ha az örökösök a biztosítást ellenzik.

Egyáltalán kimondandó, hogy amennyiben a hagyományos hagyományi jogát a fenti módon igazolja s hagyománya biztosítását kéri, az minden esetben az örökösök ellenzése dacára is elrendelendő, kivéve, ha örökhagyó akként rendelkezett, hogy a hagyományt biztosítani nem kell.

Ha a hagyományos nem jelenik meg, de hagyománya *nem vitás* s azt az örökösök elismerik, akkor a hagyomány az osztálynál figyelembe veendő, de csak akkor biztosítandó, ha örökhagyó annak biztosítását elrendelte, vagy a hagyományos, habár meg nem jelent is, a közjegyzőhöz intézett levélben vagy beadványban azt kérte. A hagyományos ezen írásbeli kérelme a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolandó.

Ha a hagyományos meg nem jelent, s hagyománya *vitás* s azt az örökösök el nem ismerik, a hagyományos igénye a tárgyalásnál mellőztetik s a hagyomány nem biztosítandó még akkor sem, ha annak biztosítását a meg nem jelent hagyományos írásban kérte volna is.

Ebben az esetben a hagyományos csak *a törvény rendes útján léphet fel*.

Ami *a biztosítás módját* illeti, erre nézve az Ö. e. 82. §-ának rendelkezései fenttarthatók volnának.

Eltérés csak akkor van, *ha a hagyomány tárgya ingatlan*. Ha egyesség jön létre, az ingatlan tulajdonjoga közvetlenül a hagyományos javára kebelezendő be.

Ha azonban a hagyományi jog vitás, az ingatlan tulajdonjoga a hagyományos javára csak *előjegyzendő*, a hagyományos záros határidő alatt indítandó perrel lévén köteles az előjegyzést igazolni.

A vitás készpénzhagyományok biztosítása hasonlóképen csak a zálogjognak előjegyzése által történik.

A telekkönyvi hatóság a zálog-, illetve tulajdonjog előjegyzésének elrendelésével egyidejűleg végzésben felhívja a hagyományost, akinek hagyománya vitás, hogy ezen végzés vételétől számított 30 nap alatt hagyományának érvényesítése iránt indítson pert, s ezt a telekkönyvi hatóságnál igazolja, ellenesetben a zálogjog, illetve tulajdonjog előjegyzése hivatalból töröltetni s az elhagyományozott ingatlan tulajdonjoga a törvényes örökösök javára bekebelezettni fog.

Ami a hagyományoknak egymáshoz s a köteles részhez való *rangsorát* illeti, már fentebb tárgyaltuk, ez a rangsor áll fenn a telekkönyvi biztosításnál is.

G) Az utóörökösödés.

Az utóörökös meg nem jelenése a hagyaték tárgyalását s az osztály megejtését nem akadályozza, de az utóöröklési jog tekintet nélkül arra, hogy az utóörökös megjelent-e vagy sem s tekintet nélkül arra, vajon utóöröklési joga vitás-e vagy sem? minden esetben még az örökös ellenzése dacára is *hivatalból biztosítandó*, kivéve, ha örökhagyó másképp intézkedett. A biztosítás módjára nézve az Ö. e. 78. §-a intézkedik.

Abban az esetben azonban, ha az utóöröklési jog *vitás* s azt az örökösök el nem ismerik, a telekkönyvi hatóság, illetve amennyiben a biztosíték ingókból áll, a hagyatéki bíróság a biztosítást elrendelő végzésben egyidejűleg felhívja az utóörököst, hogy utóöröklési jogának érvényesítése iránt ezen végzés átvételétől számított 30 nap alatt indítson pert s ezt igazolja, ellenesetben az utóöröklési jognak telekkönyvi feljegyzése hivatalból töröltetni, a tett egyéb biztosítási intézkedések pedig hivatalból feloldatni fognak.

Az Ö. e. 79. és 80. §-aiban foglalt intézkedések a jövőre is fenttarthatók.

H) Az özvegyi jog.

Ami az özvegyi jogot illeti, az mindig *hivatalból megállapítandó s biztosítandó*, tekintet nélkül arra, hogy az özvegy a tárgyaláson megjelent-e vagy sem? s tekintet nélkül arra, hogy az örökösök az özvegyi jogot elismerik-e vagy sem s annak biztosítását ellenzik-e vagy sem.

Az örökösök az özvegyi jog megszorítását csak a törvény rendes útján követelhetik.

Az özvegyi jogról a T. 1816. §-a intézkedik, mely azonban az özvegyi jog megszorításának jogát elejti.

I) Osztályra bocsátás.

Ami az osztálynak azt a módját illeti, mely akképen jön létre, hogy az örökhagyó házastársa vagy az örökösök közül egy vagy többen saját vagyონukat is osztály alá bocsátják, vagy kiegyenlítő értékül átadják, az Ö. e. 60. §-ának intézkedései fentartandók. Ugyiszintén fentartandó az Ö. e. 61. §-a, mely szerint az örökösök, amennyiben az ingatlanokra nézve köztük egyértelmű megállapodással osztály jött létre, kérhetik, hogy az örökösödési eljárásnak a többi vagyontárgyakra való kiterjesztése mellőztessék.

K) Részleges osztály.

A részleges osztály intézménye szintén fentartandó, azzal a módosítással, hogy az Ö. e. 76. §-a a) b) c) pontjai jövőre nézve tárgytalanok, mert a tényleges birtoklási eljárásról felvett jegyzőkönyv a hagyatéki iratokhoz csatoltatik s a telekkönyvi hatóság által az örökösödési osztálylyal egyidejűleg intéztetik el, továbbá mert az Ö. e. 70. §-a szerinti eljárás a jövőben mellőzendő volna, végül mert a jövőben az ingatlan hagyományos sem volna perre utasítandó.

Igy tehát a jövőre nézve a részleges osztály esete csak az Ö. e. 76. §-a d) pontjára szorítkoznék s arra az ott foglalt szabályok nyerne a jövőben is alkalmazást.

L) Vita az öröklési jog kérdésében.

Ha maga az öröklés kérdése válik vitássá, a közjegyző köteles a vitás kérdéseket jegyzőkönyvbe foglalni, az ellentétes igényeket röviden kifejteni, — megállapítani, hogy ki van a hagyatéki birtokában, — mily intézkedések teendők a hagyatéki vagyón kezelésére, értékesítésére s biztosítására a hagyatéki követelések behajtása tekintetében, szükséges-e a hagyatéki zárlat elrendelése?

M) A követelések behajtása.

Ami a hagyatéki követelések behajtását illeti, bármelyik örökösnek jogában áll kérni, hogy a hagyatéki bíróság azok behajtására ügygondnokot rendeljen ki, eziránt a kiskorú örökösök gyámhatósága is megkeresheti a bíróságot.

A követelések behajtását s az ügygondnok kirendelését nem gátolja az a körülmény, ha azt a többi örökös ellenzi is. Ha a hagyatéki gondnoki felszámolás alatt áll, a hagyatéki követelések behajtásáról a felszámoló gondnok köteles gondoskodni.

N) Eljárás a tárgyalás befejezése után.

Mindezzel kimerítvén a tárgyalás során felmerülhető kérdéseket, áttérünk a közjegyző teendőire a tárgyalás után.

Amennyiben az örökösök köteles részre jogosultak és utóörökösök közt kiskorúak vagy gondnokság alatt álló személyek vannak érdekelve, a közjegyző az összes iratokat átteszi az illetékes gyámhatósághoz.

A gyámhatóság a netán szükséges módosítások eszközlése végett az iratokat a közjegyzőnek visszaadhatja, ezen netáni módosítások fogantatása után pedig az osztályt jóváhagyja s az összes iratokat ismét magának a közjegyzőnek visszaküldi.

A közjegyző a tárgyalásnak befejezése, illetve az iratoknak a gyámhatóságtól való visszaérkezése után azonnal elkészíteni köteles illetékkiszabás céljaira a leltárnak, tárgyalási és külön jegyzőkönyveknek s végrendeletnek vagy örökösödési szerződésnek hiteles másolatait s ezeket az illetékes adó-, illetve illetékkiszabási hivatalhoz beküldi.

Külön hagyatéki kimutatásnak készítése, — mint felesleges, — a jövőben mellőzendő volna.

Ami az örökösödési illeték biztosítását illeti, ez ma az ügyek befejezését nagyon késlelteti s arra semmi szükség sincsen.

A hagyatéki ügyek többségében ugyanis ingatlan tartozik a hagyatékhöz, amely *dologi kezesség* címén az illetékért két évig felelős, tekintet nélkül az időközi tulajdoni változásokra. Az ingatlanokon az illeték, az adó, illetve illetékkiszabási hivatalnak a telekkönyvi hatósághoz intézendő egyszerű megkeresése alapján, zálogjogi bekebelezés által biztosítandó.

Ehhez két évi idő úgy hiszem elegendő. Ahol a hagyaték kizárólag ingóságokból áll, 25 koronáig az illeték ugyanis bélyegekben rovandó le s biztosítást a mai eljárás sem nyújt. Legfeljebb a mai állapot fentartásával, de részbeni módosításával kimondandó volna, hogy amennyiben a hagyaték tárgyát bíróságilag vagy más hatóságilag kezelt pénz vagy egyéb érték képezi, a hagyatéki bíróság hívja fel az illetékes adó- illetve illetékkiszabási hivatalt, hogy záros határidő (pl. 15 nap) alatt közölje vele az illeték összegét, különben a hagyatéki készpénz illetve érték az örökösöknek az illeték biztosítása nélkül ki fog adatni. Miután a közjegyző az iratokat illetékkiszabás végett bemutatta, amennyiben a hagyatékhoz ingatlanok tartoznak, a megfelelő telekkönyvi bejegyzések foganatosítása végett az összes iratokat átteszi közvetlenül a telekkönyvi hatósághoz. A tárgyalási s külön jegyzőkönyvekről, valamint az ezekhez mellékelt telekkönyvi elintézés tárgyát képező okiratokról a közjegyző a telekkönyvi irattár számára hiteles másolatokat készít és pedig annyi példányban, ahány a bejegyzéseket foganatosítani hivatott telekkönyvi hatóságok száma.

A telekkönyvi hatóság, amennyiben az elintézésnek *telekkönyvi akadálya van*, a hiányok megjelölésével az összes iratokat pótlás végett a közjegyzőnek visszaadja, ellenesetben a bejegyzéseket foganatosítja, s a szükséges másolatokat visszatartva, az összes iratokat átteszi a még netán szükséges bejegyzések foganatosítása végett még illetékes telekkönyvi hatósághoz, ha pedig erre már szükség nincsen, — a hagyatéki bírósághoz, mely az iratokat irattárba helyezi.

O) A hagyatéki bíróság teendői.

Azokban az esetekben, melyekben hagyatéki, birói intézkedésekre van szükség, a közjegyző az iratokat annyiszor, amennyiszer szükséges, a hagyatéki bíróságnak mutatja be, a szükséges intézkedések megtétele végett. Ezeket az eseteket taxative fel nem sorolhatjuk, mert ez a concret eset körülményeitől függ, de a legfontosabbak a következők:

1. a hagyaték gondnoki felszámolása körüli teendők;
2. a hagyatéki készpénz s érték birói őrizetbe vétele s kiutalása;
3. a perreutasító végzés hozatala akár az egész hagyaték állagára, akár annak egy részére;

4. a netán szükséges biztosítási intézkedések megtétele, a hagyatéki zárlat elrendelése s foganatosítása;

5. a hagyatéki követelések behajtására ügygondnok kirendelése;

6. azokban az esetekben, melyekben a vitás köteles rész, a hagyományi vagy utóöröklési jog ingó vagydon által biztosított, az igényjogosultaknak a törvény rendes útjára utasítása;

7. felfedező eskü kivétele (T. 2012. §).

Ezekben az esetekben, amennyiben egyébként az eljárás be van fejezve, — az iratokat a szükséges telekkönyvi bejegyzések foganatosítása végett a hagyatéki bíróság teszi át a telekkönyvi hatósághoz, — a telekkönyvi bejegyzések megtörténte s az iratok visszaérkezése után pedig, amennyiben a hagyatékhoz a bíróság őrizete alatt lévő készpénz vagy érték tartozik, a felosztással a közjegyzőt bizza meg s a felosztandó értékeket annak kezéhez utalványozza ki.

Dr. Szily Ferenc
sümei kir. közjegyző.

(Bef. köv.)

Felsőbirósági határozatok.

Hagyatéki eljárás.

79. A kir. ítélőtábla az elsőbiróság végzésének neheztelt azt a részét, melylyel a kir. közjegyző részére megállapított 35 korona díjat és költséget, továbbá a kiszabandó örökösödési illetéket a letéti összegből kifizettetni és a fenmaradó összeg az V-ik ker. járásbirósághoz, az ennél fenmaradó összeg pedig a pest-vidéki kir. járásbirósághoz áttétetni rendeltetett, megváltoztatja akként, hogy a birói letétben lévő 7196 korona 69 fillér tőkét s ennek letéti kamatait a budapesti V. ker. kir. járásbirósághoz átteni rendeli, mert annak a kérdésnek az eldöntése, hogy a birói letétben helyezett összegre végrehajtás útján zálogjogot nyert hitelezők közül az elsőbbség kit illet meg, hogy a közjegyzői díj és költség és az örökösödési illeték követelések mint előnyösek a kielégítésnél a végrehajtást szerzett hitelezők előtt fizetendők-e ki, és az utalványozás is, nem a hagyatéki bíróság, hanem az ez irányban való rendelkezés a végrehajtási eljárás körébe a végrehajtást foganatosító bíróság hatáskörébe tartozik. (Budapesti tábla 1909. márczius 3. 1127. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

80. A K. T. 11. §-a értelmében a kereskedő, ki üzletét egyedül folytatja, cégül saját polgári nevét és pedig legalább vezetéknevét köteles használni. A férjes nőnek polgári nevét pedig, minthogy törvényeink értelmében férjének nevét veszi fel, a férjnek a neve képezi, minélfogva a fentidézett §-ban kifejezett cégvalódiság elvébe ütközik az, hogy a férjes nő csakis születésénél fogva őt megillető nevet jegyeztesse be a cégjegyzékbe. Ezért a férjes nő születési neve csakis férje vezetéknevével kapcsolatosan, de nem ennek elhagyásával jegyezhető be, mely okból a törvényes rendelkezéssel ellenkező bejegyzés törlendő. (Curia 1909. február 5. 846. sz.)

*

81. Ha a cég volt birtokosa beleegyezett abba, hogy neve továbbra is cégül használtassék: ő reánézve az a körülmény, hogy polgári neve az utódlást kifejező toldással cégül használtatik, nem sérelmes; az a kérdés pedig, hogy az utódlást jelző cégszöveg használhatása kit illet meg, reá nem tartozik, hanem azok közt eldöntendő jogkérdés, kik az ő beleegyezése alapján a cég használatát vitatják. A képviselőre jogosított valamelyik társasági tag részéről a közkereseti társaság érdekében s annak üzletkörén belül kifejtett ténykedéséért — amennyiben az a harmadik személyeknek cégükhöz való jogait sérti — a kereskedelmi törvény 24. §-a szerinti felelősség magára a társaságra hárul, a társaság tagjai pedig a társasági kötelezettségeikért egész vagyonukkal egyetemlegesen felelősek. (Kereskedelmi törvény 88. §.) (Curia 1908. december 11. 310/908. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

82. Az 1876: XVI. t.-cz. 15. §-ában a szóbeli végrendelet érvényessége tekintetében megszabott alaki kellékek annak biztosítékául szolgálnak, hogy az örökhagyónak csak olyan a vagyonának halála utáni átháramlását szabályozó nyilatkozatai legyenek szóbeli végrendeletnek minősíthetők, amelyeket a most idézett törvényszakaszban előírt alakosságok szoros betartása mellett tett s amelyekre vonatkozólag világosan kijelentette, hogy azokat szóbeli végrendeletnek kívánja tekinteni. Ebbeli akaratkijelentését a törvény nem köti ugyan bizonyos szavakhoz, következőleg azt a végrendelező a törvényben használtaktól eltérő szavakkal is érvényesen teheti, azonban ezen nyilatkozat hiányát következtetésekkel pótolni, a végrendeletek valódiságának kétségtelenségét célzó törvényes biztosítékok megrendítése nélkül nem lehet. A megtámadott végrendelet alkotásánál jelen volt egyébként kellő számú és

a végrendelező által használt nyelvet értő tanúk sem tanusítják, hogy az örökhagyó végakarátának nyilvánításakor azt bármiképen is kijelentette volna, hogy tett nyilatkozatát szóbeli végrendeletnek kívánja tekinteni, vagy hogy tett nyilatkozata az ő szóbeli végrendelete. Eszerint nem lévén bizonyítva, hogy a megtámadott végrendelet alkotásakor a szóbeli végrendelet érvényességéhez megkövetelt összes alakosságok betartottak, ellenkezőleg az imént kifejtettek szerint egyik lényeges kellék hiánya nyert bizonyítást: annál fogva az alsóbíróságok ítéleteit megváltoztatni és a további eljárást és ítélethozatalt elrendelni kellett. (Curia 1909. február 3. 4305. sz.)

*

83. A hagyaték terhei közé az elhaltak a helyi szokás, társadalmi állásának és rangjának megfelelő temetési költsége is tartozik. Ezek közé sorozandók a görög keletiekénél, mely valláshoz örökhagyó tartozott, a temetési vallásos szertartással egybekötött szokásos halottas tornak a költségei is. (Curia 1909. január 20. 3783/1908. sz.)

*

84. Birói gyakorlatunk szerint (Curia 1907. márczius 13. 9141/1905. sz.) az özvegyi jogból eredő igény hagyatéki vagyon hiányában a férj által megajándékozottak ellen érvényesíthető. Minthogy azonban a férj az özvegy jogát a törvény korlátai közt megszoríthatja, ajándékozás esetén is az özvegyi jogot illő tartásra (lakást beleértve) korlátozottnak kell tekinteni, miért is az a megajándékozott ellen csak ily mértékben ítélt meg és pedig csupán a visszteher nélkül átruházott vagyon jövedelmei erejéig, mert az özvegyi jog a férj hagyatékának állagára ki nem terjed. Az özvegy keresetének beadása előtt beszédett hasznok azonban a megajándékozott terhére számításba nem jöhetnek, és az átruházott vagyon tőkeértékéből levonandók azok az összegek, melyeket a megajándékozott abból kiadni köteles volt.

Továbbá: A megszorított özvegyi jog elsőbbségére figyelemmel, attól ugyan a lemenő kötelesrésze nem feltétlenül mentes; ámde az özvegyi tartás elsősorban a kötelesrész kielégítésére nem szolgáló vagyont terheli, mert amennyiben annak jövedelme az özvegy tartására elegendő, a kötelesrész tehermentesen adandó ki.

Végül jogszabály az, hogy az özvegyi jogra érdemetlen az a nő, ki hitvestársi kötelessége ellen súlyosan vétett, azonban a férj halála után a házassággal együtt megszűnt kötelesség megszégéséről többé szó nem lehet. (Budapesti tábla 1908. január 15. G. 741. sz.)

*

85. A ./. a. átruházási szerződés tartalma szerint örökhagyó a szerződésben megjelölt ingatlanokat azért ruházta át a felperesre, mert ez gyermekkorától mintegy 25 éven át az örökhagyó mellett dolgozott, az örökhagyó vagyont munkásságával és szorgalmával gyarapította, s bizonyítva van, hogy felperes az örökhagyó gazdaságában tényleg munkálkodott. A dolog ezen állásában valónak kell elfogadni a vagyónátruházásnak azt a szerződésben is kifejezésre juttatott célzatát, hogy az örökhagyó csak „érdeme szerint jutalmazni“ kívánta a felperest, amidőn erre vagyónának egy részét átruházta, és nem lehet megállapítani azt, hogy az átruházott vagyont az örökhagyó a felperes osztályrészeül, vagy ebbe beszámítandólag adta. Ezekhez képest felperes az örökhagyótól kapott vagyont osztályra bocsátani nem tartozván, illetve az 1840: VIII. t.-cz. 2. §-ának rendelkezése helyt nem foghatván, felperes az örökhagyó után fenmaradt vagyonban testvéreivel, illetve testvére gyermekeivel annyival inkább egyenlő módon örököl, mert a felperesre átruházott vagyonnak értéke az örökhagyó összes vagyona értékének a felét meg nem üti s így azzal az örökhagyó szabadon rendelkezhetett, illetve többi gyermekének kötelesrészét meg nem sértette. (Curia 1909. január 19. 4058/1908. sz.)

*

86. Az ideigl. törvényk. szab. 16. §-a értelmében özvegyi jog megszorítását csupán a leszármazó örökösök kérhetik. A jelen esetben tehát alperes özvegyi jogának korlátozását néh. B. Sz. M. leszármazó örököse B. Sz. G. kérhette volna, ennek elháltával pedig ez a jog nem a felperesre, hanem B. Sz. G. gyermekeire szállott át. Minthogy azonban B. Sz. G., jóllehet apját, B. Sz. M.-t, majdnem öt évvel túlélte, alperes özvegyi jogának korlátozását nem kérte, felperes özvegyi hasznélvezeti joga pedig csak azokra a vagyontárgyakra terjed ki, melyek néhai férjének elhaltakor ennek birtokában voltak, ennél fogva a másodbiróság ítéletének megváltoztatásával az elsőbiróságnak felperest keresetével elutasító ítéletét kellett helybenhagyni. (Curia 1908. december 29. 2068/1908. sz.)

*

87. A kötelesrésze-re jogosult örökös a rendszerint készpénzben kiszolgáltató kötelesrész kamata általában az örökhagyó halála napjától kezdve illeti; e szabály azonban nem alkalmazható akkor, amikor a kötelesrésze-re jogosultat ebbeli igényének érvényesítésében mulasztás terheli. (Curia 1908. december hó 30. 1869/1908. sz.)

*

88. Törvényes öröklés esetében az örökösre átszállott vagyont csak akkor lesz ennek (az örökösnek) tényleg megszerzett, végrehajtás alá nem vonható vagyonává, ha az örökséget vissza nem utasítja, és az örökös pusztán az öröklés megnyiltának ténye által nincs megfosztva attól, hogy az örökséget az átszállás időpontjára

visszaható hatálylyal visszautasíthatja. Maga az a körülmény tehát, hogy a végrehajtató javára foganatosított végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglaltatott özv. T. A.-nének az örökhagyó hagyatékából megillető örökrésze, nem szolgálhatott akadályul annak, hogy a hagyatéki tárgyalás alkalmával özv. T. A.-né, az örökhagyónak azt a végrendeletét, melylyel az öröklésből kizárattott, elfogadhassa és visszautasíthatja azt az előnyt is, amely részére a kiskorú gyermekei és unokái javára rendelt készpénzbeli hagyomány korlátolt hasznélvezetében nyújtott, s ebből folyván a foganatosított végrehajtásnak nem tulajdonítható olyan joghatály, hogy annak következményeként a végrehajtató akár az özv. T. A.-né törvény alapján megilletett örökrészhez, akár kötelesrészhez való igényének érvényesítéséhez törvényes alapot nyert volna, amiért is a másodbiróság ítéletét felhozott s ezekből az okokból helybenhagyni kellett. (Curia 1909. január 7. 3406/1908. sz.)

*

89. A felperesek öröklési igényt támasztanak keresetükben arra a vagyonra, amely állításuk szerint mint közszerzemény a H. J. hagyatékában foglaltatik s amely hagyaték legnagyobb részben egy kádárüzletből áll. Nyilvánvaló ebből, hogy azok a könyvek, leltárak és mérlegek, melyek ezen üzletnek a vagyonállását feltüntetik, azoknak az érdekében is vannak kiállítva, akik erre a vagyonra tulajdoni igényt formálhatnak, s hogy ennél fogva ezen okiratok az 1893: XVIII. t.-cz. 81. §-ának a rendes eljárásban is alkalmazandó 2. bekezdése értelmében a peres felek között közösek. (Curia 1908. december 29. 5204. sz.)

*

90. Habár az 1894: XXXI. t.-cz. 3. §-a az eljegyzéstől alapos ok nélkül visszalépő jegyes kártérítési kötelezettségét kifejezetten a házasság céljából tett kiadások erejéig állapítja meg, azonban ez a törvényszakasz nem zárja ki azt, hogy az eljegyzéstől alapos ok nélkül visszalépő jegyes a másik jegyesnek azért a kárért, amit ennek a házasság ígéretével kapcsolatosan egyéb cselekményével avagy mulasztásával szándékosan okozott, az általános magánjogi szabályok szerint felelősségre vonható legyen. Minthogy pedig a megállapított tényállás szerint az alperes a házasság ígéretén felül s ezzel kapcsolatban azzal a cselekményével, hogy az alperest az aradi szintársulattól való kilépésre rávette, okozta azt, hogy a felperes 1906. ápril hótól kezdve szerződés és így kereset nélkül maradt: az alperes a felperesnek ily módon, szándékosan okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik; miért is mindkét alsóbiróság ítéletének megváltoztatásával, az alperes kártérítési kötelezettségét megállapítani s az elsőbiróságot a rendelkező rész értelmében leendő további eljárásra utasítani kellett. (Curia 1909. február 11. 4208/1908. sz.)

*

91. A jelzálognak jogi természetéből következik, hogy az ingatlanra bejegyzett zálogjog valamely valódi fennálló és csak ugyanannak a követelésnek fedezetül szolgálhat, amelynek biztosítására a zálogjog bejegyzése történt és így valamely más követelés fedezetül jogszerűen fel nem használható. Minthogy pedig az alperes az FF) a. okiratban arra adott engedélyt a felperesnek, hogy a G. E. váltóelfogadványain alapuló követelését abból a zálogjogból és annak keretén belül érvényesíthesse, amely felperesnek 3470 frt 65 kr. tőke és járulékaiból álló követelése erejéig a nyitrai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 7304/898. tlkv. számú végzésével az alperesre néhai apjáról örökségkép háramlott ingatlanokra végrehajtási zálogjoggal felperes hitelező javára bekebelezett, vagyis a nyilatkozat szerint a felperes arra nyerne jogot, hogy a bejegyzett zálogjog a felperesnek azon követelésétől, amelynek biztosítására a zálogjogi bejegyzés történt, különböző más követelésének szolgáljon fedezetül, ily megállapodás azonban a fentebb kifejtett jogi álláspont szerint jogi hatálylyal nem bír: a keresetnek tehát jogszerű alapja nincs. (Curia 1909. január 27. 3632. sz.)

*

92. A kölcsönügyletnek a kikötött idő előtt való felbontásából felmerülhető kártérítés fejében kikötött kárpótlási díj nem kamattermészetű, hanem egyszersmindenkorra járó teljesítmény lévén, annak zálogjogi biztosítása még akkor sem ütközik az 1877: VIII. t.-cz. 3. §-ába, ha azzal együtt a kamat a 8⁰/₀-ot meghaladja. (Budapesti tábla 1909. január 26. 10394/908. sz.)

*

93. A kölcsön időelőtti visszafizetése fejében kikötött és egy ízben és egyszerre fizetendő kötbér nem bír a visszatérő időszakonként fizetendő kamat jellegével és azért még oly esetben is, mikor a ⁰/₀-os arányban kifejezett kötbér a kamat ⁰/₀-ával összevetve a 8⁰/₀-ot meghaladná, nem lehet a kötbérnek zálogjogi bekebelezését az 1877: VIII. t.-cz. 3. §-a alapján megtagadni, (Budapesti tábla 1909. január 19. 9234. sz.)

*

94. Az 1881: LX. t.-cz. 119. §-ának 2. bekezdéséből nyilvánvaló, hogy az árverésnél közbenjárási díj az előnyös tételként sorozandó árverési költségek közé tartozik, kétségtelen azonban, hogy ez a rendelkezés csakis annak a végrehajthatónak az árverésen megjelenési költségeire szorítkozik, akinek kérelmére az árverés elrendeltetett, mert az az árverés megtartását nem kérő többi végrehajthatónak az árverésen való megjelenése az árverés megtartására, az idézett törvénycikk 105. §-ának rendelkezésére is tekintettel közömbös. (Curia 1909. február 17. 5687. sz.)

Adó- és illetékügyek.

(A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának határozatal.)

95. Nem lehetett a panasznak helyt adni, mert a kiszabás alapjául szolgált tszéki végzésben elrendelt az a bejegyzés, hogy az elhalt H. L. cégbirtokosi minőségének megszűnése mellett az örökösök megbizottjának képviseleti és cégjegyzési jogosultsága bejegyzendő, a cégbirtokos változásának bejegyzését foglalja magában, amennyiben ebben annak tanúsítása bennfoglaltatik, hogy az örökösök birtokosként a céget és mert ehhez képest az ill. díjj. 13. tétel IV. 16. a) pontjának esete fennforogván, az ezen pont második bekezdése értelmében kiszámított illeték jogosan követeltetik a bejegyzés után. (9839/1908. sz.)

*

96. A kölcsönátváltatásokra az 1881: LXX. t.-cz.-ben engedélyezett illetékmentesség az ezen törvény 1. §-ában foglalt rendelkezés szerint csakis a jelzálogintézeteknél, árvapénztáraknál, közalapoknál, takarékpénztáraknál és egyéb nyilvános számadásra kötelezett pénzügyintézeteknél fennálló jelzálogkölcsönök átváltatására terjed ki. Panaszosnak az a tartozása pedig, amelyre nézve a kölcsönátváltatás történt, K. L. k—i lakos, tehát nem valamely alap, vagy intézet irányában állott fenn; és így erre a kölcsönátváltatásra az illetékmentesség az előrebocsátottak szerint ki nem terjeszthető. És e részben az a körülmény, hogy a K. L. javára bekebelezett zálogjogra a p—i takarékpénztár javára alzálogjog volt felülkebelezve, semmi különbséget sem tehet; mert az alzálogjog felülkebelezése a hitelező személyében való változást nem eredményezett és a panaszos elleni követelés továbbra is a K. L. követelése maradt. Ezeknél az okoknál fogva a panaszt jogosultnak elfogadni és annak helyt adni nem lehetett. (19,291/1907. P. 12.)

*

97. Ugyanannál a hitelezőnél, ugyanazon adós többrendbeli okiratba foglalt tartozásának összesítéséről harmadik személy hozzájárulása nélkül kiállított okirattól, amennyiben abban egyedül a fizetési határidő meghosszabbítására nézve foglaltatik pótlólagos intézkedés: ívenként csak az állandó bélyegilleték fizetendő. (10,453/908. P. sz.)

Közlemények.

A Magyarországi kir. közjegyzők orsz. egyletének központi bizottsága f. évi április hó 5-én esti 7 órakor Rupp Zsigmond udv. tanácsos, budapesti kir. közjegyző irodájában (V., Dorottya-u. 14.) tartja alakuló ülését.

*

Az aradi kir. közjegyzői kamara f. évi február hó 7-én tartotta meg *Folyovich Sándor* nagyenyedi kir. közjegyző elnökle mellett rendes évi közgyűlését. Az előterjesztett jelentés szerint a közjegyzők ügyforgalmi adatai a következők:

Bevezetés	1907	1908	több	kevesebb
1. az ügykönyvbe	8890	8557	—	333
2. az óváskönyvbe	10562	11502	940	—
3. a hagyatéki könyvbe	9380	9036	—	334
4. a birói megb. könyvébe	159	166	7	—
5. más könyvekbe	2802	2513	—	289
6. fordítások könyvébe.	634	610	—	24
7. magánbeadványok könyvébe	3876	3970	94	—
Összesen	36293	36354	1041	980

A megejtett választásokon megválasztottak kamarai elnökké: *Folyovich Sándor* nagyenyedi kir. közjegyző;

rendes tagokká: *Kirileszku Gyula* kisjenői, *Török Árpád* világosi, *dr. Gyarmathy Ernő* borosjenői és *Beles János* aradi kir. közjegyzők;

póttagokká: *dr. Halász Akos* marosillyei és *dr. Mülek Lajos* aradi kir. közjegyzők.

A kamarának az igazságügyministerhez intézett felterjesztését a következőkben közöljük:

„Már mult évi felterjesztésünkben is felemlítettük, s most kénytelenek vagyunk ismételni, hogy részint távollevő örökösök fennforgása esetén a hirdetményi eljárás hosszadalmassága, részint az érdekelt felek magatartása miatt a legtöbb hagyatéki ügy nem fejezhető be azon rövid idő alatt, amelyet a bíróságok is, magunk is a befejezéshez elegendőnek óhajtanánk, s így lépten-nyomon ki vagyunk téve a bíróságok sürgetéseinek. Ismételten kérjük Nagyméltóságod oly irányú intézkedését, hogy a bíróságok csak a megbízás kézbesítésétől számított 3 hó elteltével sürgessek a hagyatéki iratok beterjesztését. Ezen intézkedés felszabadítana minket a jelentésektől, a bíróságokat a sürgetésektől, ami nemcsak a közjegyzői, hanem a bírósági ügymenetet is lényegesen könnyítené.

Másik, már ugyancsak a tavalyi felterjesztésünkben is felhozott kérelmünk a közjegyzői kényszernek a hagyatéki ügyek egész tömegére és az okiratoknak a mainál tágasabb körére kiterjesztését illeti.

Ezen kiterjesztés egyenes folyománya volna a telekkönyvek rendezett volta, ami már nemcsak a mi saját érdekünk, nem is csak a nagyközönség érdeke, hanem mint a jogbiztonság egyik főeszköze, elsősorban az állam érdeke is.

Kérjük ennél fogva Nagyméltóságodat, kegyeskedjék odahatni, hogy az örökösödési bizonyítvány intézményének eltörlésével úgy az egész örökösödési eljárásra, mint az ingatlanokra vonatkozó jogügyletek ellátására nézve a közjegyzői kényszer általánosíttassék.

Mi sem zárkozhatunk el a legtöbb közjegyzői kamara által előterjesztett azon kérés elől, hogy a megüresedett, s különösen a jövedelmezőbb közjegyzői állások betöltése körül észlelhető, s a közjegyzői karra nézve sérelmes eljárás orvosoltassék. Az a tapasztalat egyrésztől, hogy a közjegyzői állások csak csekély és bizonytalan részben töltenek be áthelyezést kérő közjegyzők s a kinevezésért folyamodó helyettesek sorából, másrésztől a közjegyzőjelöltek működési körének mai felette szűk volta, amely mellett alkalmaztatásuk csak egyes nagyobb városi közjegyzőségekben fizeti ki magát, lesz oka annak, hogy a közjegyzői pálya a kezdő jogásznemzedék részéről a legelhangyaltabb pályák közé fog tartozni ma holnap s a mai, minden tekintetben érdemes s előhaladásra joggal számító közjegyzői helyettesek állásait nemsokára érdemtelen, a közjegyzői kar kiegészítésére nem méltó elemek fogják elfoglalni.

A közjegyzői jelöltek és helyettesek ügykörének tágítása és ezzel kapcsolatosan egy új qualificationalis törvény alkotása tárgyában egyidejűleg külön felterjesztéssel járulunk Nagyméltóságod elé, s kérjük, kegyeskedjék azt magas figyelmére méltatni.

Az új qualificationalis törvénnyel kapcsolatban, vagy azt megelőzőleg is, egy új közjegyzői díjszabás megalkotása is erős óhajunk nekünk is.

Évek hosszú sora óta hangzik el újra és újra közjegyzői karunk panasza, hogy intézményünk visszafejlődik, a közjegyzői állások jövedelmezősége nemcsak hogy nem tart lépést az élet folytonos drágulásával, de határozottan csökken.

Kamaráink jelentéseiben már egész megszokottá vált az erre vonatkozó fejtegetés, s épen ezért nem is bocsátkoznánk ismétlésekbe ez alkalommal is, ha már más oldalról ez irányban kezdeményezés nem történt volna, s ez nem tenné szükségessé, hogy valamennyi kamara csatlakozó szavát felemelje.

Nagyméltóságod előtt fekszik a szombathelyi kir. közjegyzői kamarának az 1908. év szeptember hó 8-án tartott közgyűléséből tett felterjesztése, melyben közjegyzői karunk legégetőbb sérelmeit felsorolja, azokra orvoslást kér.

Azokat, amiket a szombathelyi kamara felterjesztésében felhozott, lényegükben mi is magunkévá tesszük, s kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék magas figyelmére méltatni, s végre-valahára a közjegyzői intéz-

mény bajaira is kiterjeszteni a magas vezetése alatti ministerium gondoskodását.

Amidőn így a szombathelyi kamara felterjesztéséhez hozzájárulunk, az abban felhozottakat legyen szabad nekünk is pótolni a következőkben: a szombathelyi kamara említett felterjesztésével lehetetlen elhallgatni azon sérelmet, hogy mikor már eléggé káros, különösen reánk, vidéki közjegyzőkre azon körülmény, hogy az 1894: XVI. t.-cz. az ingatlanokat nem rendeli minden egyes esetben valódi értékükben leltározni, hanem elégségesnek mondja azoknak adóalapon való értékelését, a gyakorlat odafejlesztette a dolgot, hogy az ingatlanok valódi értékének megbecsülése nélkül egyszerűen egy becsüsnek a leltározásnál jelenlevőként feltüntetésével az ingatlan nem is a valódi, nem is az adóalaponi becsértéssel, hanem jóval ezen alóli értékkel vétetik a leltárba, úgy hogy sok esetben kénytelenek vagyunk ingyenesen tárgyalni olyan hagyatékokat, amelyeknek adóalaponi értéke 400—600 korona, valódi értéke 1000—3000 korona, kénytelenek vagyunk hagyatéki osztályokat vinni keresztül, ahol egyes örökösök több 100 koronákkal elégtetnek ki, s a leltár alapján díjat számítani nem lehet.

Tekintettel arra, hogy ily esetekben egyedül a kir. közjegyző az, aki károsíttatik, mert a kincstár az illetéket úgyszólván az adóalaponi érték után rózza ki.

Tekintettel arra, hogy ezen sérelem kiküszöbölésére nem kell törvényhozási intézkedés, hanem elég Nagyméltóságodnak a belügyminister úr Ónagyméltóságával együttesen kiadandó rendelete:

Tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék rendeletileg intézkedni aziránt, hogy ott, ahol az adóalaponi értékeléstől eltérés történik, mindig minden egyes hagyatéki ingatlanság, és pedig nem sommásan, hanem külön-külön a valódi forgalmi érték szerint vétessék fel a leltárba, és kimondani azt, hogy azon leltározó közeg, ki az illetén leltározásnál nem a valódi értéket veszi a leltárba, fegyelmi vétséget követ el, s megtorlása iránt minden egyes esetben, amikor az észleltek, a bíróságok hivatalból kötelesek megkeresni az illetékes felettes közigazgatási bíróságot.

A második sérelem, amire Nagyméltóságod kegyes figyelmét felhívni bátrak vagyunk, már nem annyira a mi sérelmünk, mint a kiskorú örökösök sérelme akkor, amikor az ingatlanok nem valódi értéküknek megfelelően leltározatnak. A hagyatéktárgyalások során egyezségek, osztályok jönnek létre, a kiskorúak osztályrészei, köteles részei a leltárak alapján számíttatnak ki. Midőn az iratok a gyámhatóság elé kerülnek, a gyámhatóság szintén vagy a leltárak alapján bírálja el az ügyet, s akkor a kiskorúak rendkívül érzékenyen károsulhatnak, vagy értékforgalmi bizonyítványokat szerez be és azok alapján a nagynehezen létrehozott osztályt felforgatja, ami ezen esetben, ha az újabb értékelés alapján sikerült is új egyezséget hozni létre, a feleknek többszöri megjelenéssel felesleges költségeket, nekünk pedig kétszeres munkát okoz, s azonkívül rontja tekintélyünket is, amikor az az egyezés, amelyet mi jóhiszeműen megállhatónak mondottunk, megdől, s az előbbi kitanításunkkal szemben most mást kell a feleknek mint helyeset odaállítanunk.

Ez a sérelem is olyan, amin egyszerű rendelettel lehet segíteni; miért is kérjük Nagyméltóságodat, hogy a belügyminister úr Ónagyméltóságával együttesen méltóztassék a gyámhatóságok útján kötelezni a gyámokat és törvényes képviselőket arra, hogy mindazon esetekben, a melyekben kiskorú örökös áll szemben nagykorúval, vagy több kiskorú érdekelt van, a leltározásnál kívánják az ingatlanok megbecsülését, s méltóztassék felhatalmazni a kir. közjegyzőket arra, hogy ahol ez meg nem történt, ha akár végrendelet, akár a felek közti egyezés folytán természetbeni osztályra van szükség, az ingatlanok megbecsülése után, s ily arányban a leltár helyesbítése iránt a leltározó közegeket hivatalból megkereshessék.

Az ily leltározásoknál is a valódi érték kitüntetését a fegyelmi felelősség, s e tekintetben a bíróságok hivatalból teljesítendő ellenőrzése felállításával kérjük biztosítani.

Díjainkkal kapcsolatosan kell megemlékeznünk arról, hogy a végrehajtási novella folytán hagyatéktárgyalás, díjainknak az ingóságokból való behajtása mindinkább lehetlenné válik, s az ingatlanra a mai törvény szerint vezetendő végrehajtás egyrésztől nagyon költséges, másrésztől, — miután előbb meg kell várni az ingósági végrehajtás eredményét, — annyira későn eszközölhető, hogy időközben elvész a kielégítési alap.

Ennek orvoslásául tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék aziránt tenni intézkedést, hogy ha a betérjesztő jelentésben hátralékosnak jelzett és az átadó vagy perre utasító végzésben fizetetlen kötelezett közjegyzői díj és költség lefizetése az illetékfizetés igazolására rendelt határ idő leteltéig a kir. közjegyző nyugtájával, vagy jelentésével nem igazoltatik, a jelzett díj iránti végrehajtási zálogjognak a hagyatéki ingatlanokra a kir. közjegyző javára leendő bekebelezése iránt az átadó végzést a telekkönyvi hatósághoz áttevő bírói végzésben tétessék intézkedés.

Egyidejűleg azonban méltóztassék a kir. közjegyzőket feljogosítani, esetleg kötelezni, hogy az ilyen díjak kifizetése esetén a javukra bekebelezett végrehajtási zálogjognak törlesztését közvetlenül a telekkönyvi hatósághoz intézett bélyegmentes megkeresésben kérhessék.

Végezetül, mint már annyiszor, most is ismételve kénytelenek vagyunk felhívni Nagyméltóságod magas figyelmét arra a körülményre, hogy ügyvédek, s községi és körjegyzők számtalan közjegyzői kényszer alá tartozó okiratot készítenek, kamaránk egész területén. Ezen okiratokban elhallgatván azon körülmények, amelyek a közjegyzői kényszert előidéznek, a telekkönyvi hatóságok kénytelenek ezen okmányok alapján a telekkönyvi bejegyzéseket elrendelni.

Ezáltal egyrészt a felekben az a tudat érlelődik meg, hogy ügyük elintézve rendben van, s csak akkor ébrednek a keserves valóságra, amikor már valamelyik fél elhunyt folytán az ügy sem orvosolható, másrésztől veszélyeztetve van telekkönyveink közhitelessége.

Minthogy egyébtől orvoslást nem várunk, tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék olyan törvényes intézkedés alkotására közreműködni, hogy közjegyzői kényszer alá eső ügyleteket tartalmazó magánokiratok szerkesztése úgy az ügyvédekre, mint a községi és körjegyzőkre nézve súlyos fegyelmi vétséget állapítson meg és köteleztessenek a bíró-

ságok arra, hogy minden egyes észlelt vagy tudomásukra hozott esetet hivatalból közöljenek az illetőnek felettes fegyelmi hatóságával.

A fentebbiekben kifejtettük a legégetőbb sérelmeinket. Nyugodt öntudattal mondhatjuk, hogy úgy a jelen, mint a múlt tapasztalatai a közjegyzői intézmény nélkülözhetetlen voltát bizonyítják. Ezen intézmény fennállása, fejlődése, erősödése közérdek. Most, midőn a jogszolgáltatás majdnem minden ágában a törvényelőkészítő munkálatok részben már befejezve, részben folyamatban vannak, a közjegyzői kar ismét tán számíthat a közjegyzői intézménynek a kor szelleméhez és a megváltozott viszonyokhoz igazodó sürgős reformjaira.

Kérjük tehát Nagyméltóságodat, kegyeskedjék a magas vezetése alatti ministerium gondoskodását végre-valahára közjegyzői intézményünk bajaira is kiterjeszteni s odahatni hogy az új közjegyzői törvényjavaslat mielőbb létrejőjön, arranézve a közjegyzői kamarák is meghallgattatván, az annak alapján meghozandó törvény méltóan egészítse ki a magyar jogszolgáltatásra vonatkozó alkotásokat.

De kérjük Nagyméltóságodat arra, hogy amennyiben a közjegyzői törvény gyökeres reformja netán még a távol jövő zenéje lenne, kegyeskedjék azon sérelmeket, amelyek rendeleti uton orvosolhatók, sürgősen orvosolni, így módot nyújtani karunknak arra, hogy addig is, míg a fejlődést biztosító jobb jövő elérkezend, megküzdhessen a jelen nehézségeivel, s legalább hanyatlásában megállhason.

A kamara ezenkívül külön felterjesztéssel járult az igazságügy-ministerhez a közjegyzői helyettesek és jelöltek működési körének kibővítése tárgyában. Ezen felterjesztést a következőkben közöljük:

„Közjegyzői intézményünk egészséges fejlődése egyik akadályának tapasztaljuk a közjegyzői jelöltek és helyettesek működési körének szűk voltát. Ezen akadály elhárítása céljából vagyunk bátrak erre vonatkozólag és ezzel kapcsolatosan a közjegyzői jelöltek, helyettesek és kir. közjegyzők qualificatiójára vonatkozólag Nagyméltóságod elé a következő tiszteletteljes felterjesztéssel járulni.

A közjegyzői jelöltek képesítését és működési körük terjedelmének meghatározását az 1886. évi VII. törvénycikk 2—6. §-ai szabályozzák; ezen most hivatkozott törvénycikk érintett szakaszainak intézkedései a közjegyzői jelöltek munkakörének megállapítása körül habár haladást mutatnak az 1874. évi XXXV. t.-cikk 18., 19. és 21. szakaszaiban foglalt intézkedésekkel szemben, de a helyettesi képesítés tekintetében határozottan a közjegyzői intézmény hátrányára vannak, mert az 1886. évi VII. t.-cikk 5. szakaszának c) pontjában foglalt rendelkezések a közjegyzői helyettestől az esetben, ha a bírói és illetve ügyvédi vizsga letétele után kitöltött két évi bírói, kir. ügyészi, vagy ügyvédi gyakorlatot kimutat, közjegyzői gyakorlat kimutatását nem kívánják meg.

A közjegyzői kinevezésre megkívántató képesítést is úgy, amint arról az 1886. évi VII. t.-cikk 1. szakaszának c) pontja rendelkezik, következtelésnek tartjuk, mert míg egyrészt az közjegyzői gyakorlatot kíván és pedig 3 évet, melyből legalább két év az említett vizsgák letétele után

töltendő ki, addig másrészt a kir. közjegyzővé leendő kinevezésre képesítettnek tartja, közjegyzői gyakorlat nélkül is azokat, kik az ügyvédi vagy bírói vizsga letétele után négy év óta mint kinevezett bírák vagy ügyészek működnek, avagy négy év óta valamely ügyvédi kamarának bejegyzett tagjai.

A fennebbieket a törvényből azért szedtük ki, hogy ezen intézkedéseket közvetlen egymásmellé állítva, rámutathassunk a közjegyzői intézmény fejlődésének nagy hátrányaira, sőt az intézmény fejlődési feltételeinek megsemmisítésére.

Ugyanis minden állandónak kívánt jogintézmény létesítésénél figyelemmel kell lenni a törvényhozásnak arra, hogy az intézmény fejlődési feltételei biztosítottassanak. Igaz, hogy nálunk Magyarországon sok jogintézményhez receptió útján jutottunk, de ez nem zárja ki azt, hogy a hazai jogviszonyok beillesztésével és szabályozásával egy minden tekintetben beváló jogintézményhez ne jussunk. Így vagyunk a közjegyzői intézménnyel és illetve a közjegyzői törvénnyel is. A törvényhozás számot vetett Nyugat-Európának e tekintetben kifejlett jogintézményeivel és a régi hiteles helyek működési körének megszüntetésével, a váltójegyzői hatáskörnek a jogosított személyek élettartamához való kötésével: az addig ezeknek fenntartott és több, a jogbiztonság szempontjából szükségesnek mutatkozó, ugyszólván határozottan körülírt teendők teljesíthetését hiteles személyekre, a kir. közjegyzőkre kívánta ruházni, és a törvényhozás a kitűzött célt az 1874. évi XXXV. t.-cikk meghozatalával a lehető leghelyesebben oldotta meg azért, mert az intézmény fejlődésének feltételeit biztosította azzal, hogy a közjegyzői állások betöltését és a helyettesek működhetési jogát a törvényben megállapított időig tartó közjegyzői gyakorlat megszerzésétől tette függővé.

Határozottan állíthatjuk, hogy bár az 1874. évi XXXV. törvénycikknek is voltak hiányai, de minden intézkedése olyan volt, hogy azok az intézmény fejlődésének feltételeit nem korlátozták, sőt rendelkezéseinek helyes kezelése és novelláris kiegészítése mellett a legszebb reményekre jogosítottak, alapos kilátás volt arra, hogy egy öntudatos, erős közjegyzői kar fog alakulni, mely a közjegyzői hatáskör kiterjesztése mellett a gyakorlat által megerősödött tagjaival, nevelve utódait és fiatal gyakorlott erővel felfrissülve, a jogkereső közönség igényeit a legnagyobb mértékben kiegészítve, az igazságszolgáltatás oldala mellett kedvvel és öntudatosan fog dolgozni, és örömmel munkálkodni az intézmény fejlesztése érdekében.

De sajnos, ezen reményeket megtörte az 1886. évi VII. t.-cikk, mely az ő novelláris intézkedéseivel nemcsak korlátozta a közjegyzői intézmény fejlődésének feltételeit, hanem egyszerűen azoknak útját vágta akkor, midőn sem a közjegyzői állások betöltésénél, sem a helyettesi minőség megszerzésénél a kizárólagos közjegyzői gyakorlat még valamelyes idejét sem kívánta meg feltétlenül, hanem vagylagos intézkedéseivel csak a mézes madzagot húzta a közjegyzői kar száján keresztül. Ugyancsak hamar öntudatra ébredt a közjegyzői kar, midőn a kinevezéseknél hová-tovább mindig jobban mellőztettek a helyettesek, a legjobb állások nem a közjegyzők áthelyezésével és a helyettesek kinevezésével töltettek be, hanem fokozatosan és nagyobb részt a karon kívül állók neveztettek ki a közjegyzői állásokra.

Ezen viszonyok között érthető és méltánylandó a közjegyzői kar elkeseredése és apáthiája, mert az 1874—1886. évek között képesítést nyert jelöltek és helyettesek látván az 1886. évi VII. t.-cikk hivatkozott rendelkezéseinek sérelmes alkalmazását, reményt veszve tömegesen hagyták el a közjegyzői gyakorlatot és így fokozatosan állott be ezen intézménynél a visszafejlődés. A közjegyzői kar a kamarák útján minden lehetőt megtett arra, hogy a törvény korlátain belül a visszafejlődést megakadályozza, és azért a kamarák a mindenkorl Igazságügyi minister urakhoz intézett felterjesztéseikben ragaszkodtak az 1874. évi XXXV. t.-cikk 6. §-ában biztosított véleményezési joguk respectálásához, azt hívén, hogy a közjegyzői állások betöltésénél el fogják érni azt a célt, hogy a kamarák véleményének figyelembe vétele mellett fognak megtörténni a kinevezések és így a közjegyzői karban meg fogják tarthatni az ezen pályát választott fiatal egyéneket. A következmények azonban az ellenkezőt igazolták, a közjegyzői kamarák véleményes felterjesztései úgyszólván figyelmen kívül hagytak és így e részben a közjegyzői karnak a kamarák útján megkísérlett erőfeszítései zátonyra jutottak.

A törvény korlátain belől e részben a bajok szanálására semmi eszköz nem mutatkozván, a közjegyzői karnak napról-napra kellett tapasztalnia az 1886. évi VII. t.-cikk ferde intézkedéseinek hátrányait abban, hogy jogvégzett fiatal erőket, illetve közjegyzőjelölteket jelentkezés hiányában alig kapott; ezen visszás állapotokat még rosszabbította azon körülmény is, hogy az 1886. évi VII. t.-cikk 4. szakaszának 2-ik bekezdésében foglalt rendelkezések csak azon közjegyzői jelöltnek biztosítottak működési kört, ki az ügyvédi vagy birói gyakorlati vizsgát már letette, vagy 2 évi közjegyzői gyakorlatot igazolhatott, mert az ezen képesítést nélkülöző közjegyzői jelölteknek a hivatkozott törvényszakasz első bekezdése a gyakorlati alkalmazást véve alapul — úgyszólván semmi működési kört nem biztosított, mert amit azok működési köréből ki nem zárt, az más nem lehet, mint a csődügyekben a zár alá vétel és ezekben, nemkülönben hagyatéki ügyekben a leltározás, a sorrendi tárgyalás és vételárfelosztás; minthogy pedig a közjegyzők nagyrésze évenként egy csődmegbízás vagy oly birói megbízásban sem részesül, mit a magasabb qualificatiót nélkülöző közjegyzői jelölt teljesíthetne, így az alkalmazásban levő ezen közjegyzői jelöltek csak pusztán írónki teendőket teljesíthetnek önállóan, amivel pedig jogi tudásuk mellett önálló szakgyakorlatot nem szerezhhetnek. Ennek következménye az, hogy az ügyvédi vagy birói gyakorlati vizsgát nélkülöző jelölt alkalmazása már anyagi szempontból is hátrányos úgy a jelöltre, mint a közjegyzőre; a jelöltre annyiban, hogy a qualificatiót tekintve ezzel nem áll arányban díjazása; — a közjegyzőre pedig annyiban, hogy jogi képzettséget nélkülöző segéd-személyzetet is alkalmazhat és pedig ugyan kevesebb díjazás mellett, a nem szorosán vett közjegyzői teendők végzésére, azonban ezzel megfosztja úgy magát, mint az intézményt attól, hogy a közjegyzői szakra annyira szükséges gyakorlattal bíró egyéneket neveljen.

De még ha valamelyik közjegyző eltekint is attól, hogy egyelőre mily kevés önálló munkára használhatja a jelölteket, s a jövő szemelött tartásával alkalmazni akar ilyet az irodájában, ilyet alig kaphat, mert a

2 évi gyakorlattal nem bíró jelöltek alig számbavehető működési körrrel bírván, s így csak csekély anyagi díjazásban részesülhetvén, fiatal jogászaink a közjegyzői gyakorlatra nem lépnek, minek következménye az, hogy a gyakorlatot szerzett közjegyzői jelöltek száma folyton fogy, sőt a közjegyzői állások betöltésénél követett és már fennebb vázolt rendszer magával hozza azt az időt, amikor törekvő, komoly munkás önérzetes ember a közjegyzői jelölti gyakorlatot sem anyagi, sem erkölcsi tekintetben életcélra vezető pályának nem fogja tekinteni és arra egyáltalában nem fog lépni.

A fennebbiek előrebocsátása után rátérünk arra, hogy véleményünk szerint a közjegyzői jelöltek működési körének kiterjesztése úgy a közjegyzői intézményre, mint a közjegyzői karra, de a közjegyzői jelöltekre is miként volna előnyös és az ezen intézmény összes tényezőinek érdeke mikép nyerne kielégítést.

Az 1886. évi VII. t.-cikk 4. §-ának első és második bekezdésében foglalt rendelkezések helyett a következő rendelkezések volnának törvénybe iktatandók:

„Azon közjegyzői jelölt, ki a fogadalmat már letette, az összes bírósági és gyámhatósági megbízásokat, nemkülönben a váltó és kereskedelmi óvásokat a közjegyző által őrzött készpénz, értékpapírok, közjegyzői okiratok és magánvégrendeleteknek a közjegyző képviselőjében a bíróságnál személyes átadását azon közjegyző helyett és nevében, akinél alkalmazva van, a közjegyző anyagi felelősségének terhe mellett mindenkor teljesítheti.“

Mindezek a teendők, amelyekre itt a jelölteket feljogosítani véleményezzük, legnagyobb részökben annyira egyszerűek, hogy pár heti gyakorlat alatt elsajátíthatók, másrésről a közjegyző által nyomban ellenőrizhetők, s az esetleges hibák kijavíthatók. Azt a jelöltet pedig, aki még épen semmi gyakorlatot el nem sajátított, úgysem fog a közjegyző, ki felelős eljárásáért, önálló működéssel megbízni, amint az ügyvéd sem küldi az ő jelöltjét mindjárt szóbeli tárgyalásra, hanem előbb betanítja azt. Végül a bonyolódottabb ilyenű ügyeket a közjegyző úgyis magának fogja fentartani, maga fogja végezni.

De a magasabb közjegyzői jelölti qualificatiót feltétlenül szükséges a gyakorlathoz kötni, mert az összes közjegyzői teendőkben ezek vannak hivatva a közjegyzőket helyettesíteni, midőn betegség vagy távollét esetén akadályozva vannak a közjegyzői teendők ellátásában; az 1886. évi VII. t.-cikk 5. §-a rendelkezik afelől és körül is írja, hogy ki lehet helyettes, de ezen szakasz c) alpontjában ismét azon szerencsétlen vagylagosságba esik intézkedése, mely szerint az is lehet helyettes, ki birói vagy ügyvédi vizsga letétele után kitöltött két évi birói, kir. ügyészi vagy ügyvédi gyakorlatot kimutat anélkül, hogy bármi kir. közjegyzői gyakorlata is lenne.

Alig hinnők, hogy találna egy kir. közjegyző szükség esetére egy bírót, egy ügyészt vagy egy ügyvédet, akit helyettesítésre ajánlhatna tetszése szerinti időben és időre kamarájának; hisz a bíró és ügyésznél ezt meg kellene előzni a lemondásnak, a felmentési eljárásnak, esetleg a nyugdíjaztatásnak, de az ügyvédnek is előbb gondoskodnia kellene irodájának átadásáról, ügyfelei értesítéséről, az ügyvédségről való lemondásról

stb. és akkor is nyerne a közjegyző egy a közjegyzői teendőkben egész gyakorlatlan embert. Lehet, hogy voltak kivételek, de a kivétel szabályt nem képez és a kivételek nem szanálhatják a törvénynek e részben helytelen és káros intézkedéseit; ugyanazért az 1886. évi VII. t.-czikk 5. szakaszának c) pontjából csak ezen rendelkezés tartandó fenn:

„Közjegyzőhelyettes csak azon közjegyzői jelölt lehet:

aki a birói vagy ügyvédi vizsgát megelőző kétévi vagy ezt követő egyévi közjegyzői gyakorlatot kimutatni képes.“

Az ilyen magasabb qualificatióval bíró közjegyzői jelöltek működési körére vonatkozólag mi is elhibázottnak tartjuk azon már sok helyütt és sok alkalommal hibáztatott rendelkezését közjegyzői törvényünknek, mely szerint a közjegyző és helyettese ugyanazon időben külön-külön közhitelű munkát nem végezhet; a helyettesi jogosítvánnyal bíró jelöltek működési körét ez irányban is kiterjesztendőnek véljük.

Mi sem akarjuk azt, hogy valamelyik helyettesi jogosítvánnyal bíró több jelöltet tartó közjegyző kerületében egyszerre három vagy még több helyen végezzen és végeztethessen közhitelű tevékenységet s így akár egy törvényszék egész területén egy közjegyző elvégezhesse az összes közjegyzői teendőket, de valósággal absurdumnak tartjuk azt, hogyha akár a közjegyző van hivatalos kiszállásban a vidéken, akár valamely közhitelű cselekmény elvégzésére a közjegyzőt a kiszállásban gátoló, de az otthoni munkálkodását nem akadályozó kisebb fokú gyengélkedés miatt helyettesét küldi ki a vidékre, akkor a sokszor a kerület legtávolibb részeiről a székhelyre befáradt ügyfélnek a székhelyen talált helyettes, vagy éppen az ott talált közjegyző az okirat felvételét megtagadni tartozik amiatt, mert talán éppen akkor a kerület valamelyik helyén egy másik okirat, hitelesítés, vagy ténytanúsítás vétetik fel.

Ennek orvoslására a helyettesek működési körét a következőkben véleményezzük szabályozandónak:

A kir. közjegyző és helyettese ugyanazon időben és ugyanazon helyen közjegyzői teendőket — kivéve a birói és gyámhatósági megbízásokat — külön-külön nem végezhetnek.

Azon esetben azonban, ha akár a közjegyző, akár helyettese a közjegyzői székhelyen kívül végez közjegyzői teendőket, a közjegyző székhelyén a helyettes, illetve a közjegyző egyidejűleg külön is végezhet közjegyzői teendőket. Ilyen esetben a székhelyen kívül felvett okiratok és jegyzőkönyvek az azt felvevő közjegyző, vagy helyettesnek a székhelyre visszatérte után látandók el a közjegyzői pecséttel és a kiszállás ideje alatt a székhelyen felvett okiratok és jegyzőkönyvek ügyszámait követő ügyszámokkal látandók el s ezen sorrendben vezetendők be az ügykönyvbe.

Ha valamelyik közjegyzőnek helyettesi jogosítvánnyal bíró több jelöltje van is, helyettesi minőségben közülök egyszerre csak egy működhetik.

De a közjegyzői jelöltek qualificatiójának egy harmadik fokát is felállítandónak javasoljuk azon jelöltek részére, akik hivatalból rendeltetnek ki helyettesekül. Ezek a jelöltek, bár a helyettesített közjegyző pecsétjének használásával, de saját nevükben és saját felelősségük mellett teljes köz-

jegyzői jogkört gyakorolnak. Ezek qualificatiója tehát nézetünk szerint egyenlő kell legyen a közjegyzői kinevezésre jogosító qualificatióval.

Itt is a főszólyt a gyakorlatra kívánjuk helyezni s ezért a közjegyzői kinevezésre jogosító qualificatiót is megváltoztatandónak tartjuk.

Nem zárkozunk el attól, hogy ne csak közjegyzői jelöltek (helyettesek) legyenek kinevezhetők közjegyzővé, hanem ügyvédek, bírák és ügyészek is, de feltétlenül megkívánandónak tartjuk a közjegyzői gyakorlatot, habár az nem is közvetlenül előzi is meg a kinevezést.

Magában a közjegyzői jelöltek munkakörének tágítása nem fogná a kívánt czélt, a kar kiegészítésére alkalmas újabb nemzedék képzését eredményezni, hanem az csak úgy érhető el, ha a magasabb jelölti qualificatió megszerzése előfeltétele lesz a közjegyzői kinevezésnek, ha egyrészt a közjegyzői jelölti pályára lépők törvényileg biztosítva látják majd, hogy a pálya, melyet választottak, nem lesz teljesen bizonytalanná téve azáltal, hogy soha közjegyzői gyakorlaton nem volt egyének nevezhetők ki a hosszú gyakorlattal bírók mellőzésével, másrészt azok is, kik egyelőre más jogi pályán kívánnak érvényesülni, a magasabb jelölti qualificatiót megszerezni érdemesnek találандják abból a czélből, hogy esetleg később közjegyzői állásra pályázhassanak. Javasoljuk tehát, hogy törvényileg mondassék ki, miszerint:

Hivatalból csak olyan közjegyzői jelölt rendelhető ki helyettesnek, aki közjegyzővé kinevezhető.

Javasoljuk továbbá, hogy az 1886. évi VII. t.-czikk 1. §-ának c) pontja helyébe a törvényhozás által kimondassék, miszerint közjegyző csak olyan lehet:

aki az ügyvédi, vagy birói gyakorlati vizsgálat sikeres letételét és kétévi közjegyzői gyakorlatot, melyből legalább egy év az említett vizsgálatok letétele után töltetett ki, okiratokkal kimutatni képes.

Ezen javaslatokban látjuk a közjegyzői intézmény fejlődésének alapjait, melyeket az 1886. évi VII. t.-czikk fentebb módosítani kért szakaszai, az 1874 : XXXV. t.-czikk intencziójának megvalósulását lehetetlenné téve, lerontottak, visszaállíthatni.

Kérjük Nagyméltóságodat kegyeskedjék jelen tiszteletteljes felterjesztésünket magas figyelmére méltatni s az abban kifejtetteket a közjegyzői törvény reformja rendjén minél sürgősebben érvényre juttatni.“

*

A debreczeni kir. közjegyzői kamara f. évi február hó 7-én tartotta meg Lestyán Adorján kir. tanácsos, debreczeni kir. közjegyző elnökle mellett rendes évi közgyűlését. A közgyűlés Bogdi Papp Sándor volt kamarai titkárnak és Zimányi Alajos, a „Kir. közjegyzők orsz. egyesülete“ elnökének elhunytá felett érzett mély részvétét jegyzőkönyvbe ígattja.

Az előterjesztett jelentés szerint a közjegyzők ügyforgalma a következő volt:

A bevezetések száma	1907. évben	1908. évben
1. Az ügykönyvbe	16800	17972
2. Az óváskönyvbe	32048	38126
3. A hagyatéki könyvbe	16263	15348
4. A birói megbízások könyvébe	330	441
5. A másolatok hitelesítési könyvébe	4333	4465
6. A fordítások könyvébe	106	89
7. A magánbeadványok könyvébe	6018	5880
Összesen	75898	82321

A jelentés erre nézve a következőket jegyzi meg:

A beterjesztett kimutatásokból arról győződünk meg, hogy bár az ügykönyvi bevezetések, legnagyobbbrészt azonban csak névaláíráshitelesítési jegyzőkönyvekkel s az óvások a még mindig nyomasztó gazdasági és kedvezőtlen pénzügyi viszonyok hatása alatt némi emelkedést mutatnak, a hagyatéki ügyeknek — melyek pedig különösen kisebb vidéki székhelyeken a közjegyzőnek egyedüli biztos megélhetési alapját képeznek — száma évről-évre következetesen, így az elmúlt évben is közel 1000 számmal apadt. Okát ennek egyedül abban találhatjuk, hogy a községi és körjegyzők az örökösödési bizonyítványokra magukat mindjobban rávetik, a haláleseti ív felvétele végett elsősorban is hozzájuk utalt s a törvényekben különben sem jártas feleket az örökösödési bizonyítvány iránti eljárásba bekényszerítik s ekként gondosan fennhagyván a díjtalan hagyatékokra a rendes hagyatéki eljárást, a valamirevaló értékesebb hagyatékokat a közjegyző hatásköréből elvonják. Ismételten, sőt sokszor elmondottuk már, hogy ez az eljárás a bélyegesen kiveendő telekkönyvi kivonatok, esetleg családi értesítők s azok kiállítási díjai, a jegyzőknek fizetendő díjak miatt, a felekre nézve mindenesetre drágább, mert sok esetben az egyezség — elegendő jogi képzettség hiányában — hibásan van megszövegezve s szintén sok esetben az eljárás egyes vagyontárgyak kihagyásával, hiányosan van lefolytatva, rosszabb s mert a sokszor nagyértékű ingóságok abból minden esetben kihagyatnak, a kincstár érdekeire káros. Szavaink azonban mindeddig illetékes helyen figyelmet nem keltettek.

A magánbeadványok számának csökkenése szintén azt bizonyítja, hogy a közönség jogügyleteivel mind ritkábban veszi igénybe a közjegyzőt s az általa nyújtott jobbiztonságot s azt leginkább csak a hozzáutalt hitelesítésekkel keresi fel. Oka ennek bizonyára nem magukban a közjegyzőkben, kik hivatásuknak talán számba sem vehető igen csekély kivétellel, a legnagyobb odaadással igyekeztek megfelelni, hanem mindenesetre a közjegyzői intézmény fejlődésére kedvezőtlen törvényekben s egyéb külső körülményekben keresendő.

Az intézmény tehát nem — mint természetszerűleg várni lehetne — a fejlődést, hanem az állandó hanyatlásnak képét mutatja; ily körülmé-

nyek között annak jövője elé méltó aggodalommal kell tekintenünk, annyi-
val inkább, mert az annak talpraállításához szükséges törvényhozási intéz-
kedések még mindig késnek, pedig addig is, míg az egész közhitelességi
ügy és a közjegyzői hatáskör, a jövő igazságügyi reformjaiban végleg ren-
deztetnék, könnyű volna az összes hagyatéki ügyeknek s a szülők és
gyermekük egymásközötti jogügyleteinek, általában a családi osztályoknak
mint a jogélet és jogfejlődés igényei szerint a legkülönösebben közjegyzői
hatáskörbe tartozó ügyleteknek közjegyzői hatáskörbe kötelező beutalása
s a közjegyzői díjszabás némi méltányos emelése által, novelláris úton, az
intézmény fennmaradását biztosítani.

A jelentés kiterjeszkedik továbbá az 1894:XVI. t.-cz. 5. §-ának
betartása körül felmerült sérelmekre. Egyes járásbiróságoknál
ugyanis előfordultak esetek, melyekben örökösödési bizonyítványba
befoglaltattak s tulajdoni joggal bekebelezeteni rendeltettek részint
idegen harmadik személyekre történt vagyonátruházások, részint a
hátrahagyott házastárs, vagy az örökösök által a tulajdonukat
képezett ingatlanok közös osztály alá bocsátását tartalmazó szer-
ződések, sőt házastársak által egymásra történt vagyonátruházások
is anélkül, hogy ezen átruházások, illetve jogügyletek közokiratba
foglalta, vagy a magánokiratok hitelesítve lettek volna.

Utal a jelentés továbbá arra, hogy a községi és körjegyzők
a 12600/1902. számú belügyministeri rendelet 93. §-ának tiltó
rendelkezése ellenére oly ügyekben is vállalnak magánmunkála-
tokra megbízást, melyeknek hatósági eldöntésében hivatali állásuk-
nál fogva részt kell venniök. Ily ügyeknek tekintendők az örökö-
södési bizonyítványok iránti kérelmek, amelyeknek birói elfogadtatása
céljából a kérelemhez oly okmányokat kell csatolniok, mely okmá-
nyok kiállítására, részint mint a haláleseti ívek felvételére hivatott
községi közegek, részint mint állami anyakönyvvezetők, hivatali
állásuknál fogva, közvetlenül vagy közvetve befolyást gyakorolnak.
Ily ügyeknek tekintendők továbbá a kiskorúaknak gyámhatósági
jövahagyást igénylő jogügyletei, amelyekben a gyámhatósági jóvá-
hagyásnak, tehát az ügy eldöntésének egyedüli alapját a jegyzők-
nek, az árvaszékek részére adni szokott előjárósági véleménye s
illetve a jogügylet tárgyát képező vagyonok értékének általuk esz-
közölt megbecslése képezi. Ez esetekben a jegyzőknek érdekelt-
sége s összeférhetetlensége — amiket a belügyministeri rendelet
kizárni akart — kétségtelenül megállapítható.

Hogy aztán a véleményadásra hivatott községi és körjegyzők
által készített szerződések minden esetben jóváhagyandóknak véle-

ményeztetnek, az egészen természetes, de hogy nem általuk készített, a legigazságosabb s abban érdekelve levő kiskorúak érdekeit egyáltalán nem sértő adásvevést, vagyonátruházást vagy osztályt tartalmazó jogügyleteknek gyámhatósági jóváhagyatása sokszor mily nagy akadályokba ütközik s mennyi utánjárásba, fáradságba és költségbe kerül? azt bizonyára kartársaink közül is többen tapasztalhatták. Okát sem nehéz megtalálni. Nem szorul bizonyításra, hogy az ily eljárás minket még a jelenlegi törvények által, az intézmény igazi hivatásához mérten fölöttébb szűkre szabott törvényes hatáskörünkben is csorbít s intézményünk közhitelű tekintélyének aláásására annyira alkalmas, erkölcsi és anyagi érdekeinket annyira sérti, hogy ezen eljárás fölött szó nélkül, némán napirendre nem térhetünk.

A kamara ennek folytán megkeresést intézett a területén levő összes vármegyék alispánjaihoz aziránt, hogy a törvényhatóságuk területén működő községi és körjegyzőket a fentebb idézett számú belügyministeri rendelet tiltó rendelkezésének figyelembevételére utasítsák. E megkereséseknek azonban még eddig kivánt eredménye nem lett, az illető alispán urak többé-kevésbé kitérő válaszokat adtak, sőt két vármegye alispánja egyenesen a jegyzők eljárásának védelmére kelt oly okoskodással, hogy a jegyzők az ügyek eldöntésében nem vesznek részt. Az ál-okoskodás nyilvánvaló, mert kétségbevonhatlan, hogy úgy örökösödési bizonyítványok kiadása iránti kérelemnél a bíróság, mint gyámhatósági jóváhagyások esetében a gyámhatóság határozatának egyedüli alapját csakis a jegyzők által felvett haláleseti ívek, az általuk kiállított okmányok s az általuk adott vélemények és becslések képezik és így mindezen ügyek eldöntésébe ők a legnagyobb mértékben befolyanak, érdekelttségük és összeférhetetlenségük tehát elvitázhatlan.

A közgyűlés a jelentést elfogadja és a kir. igazságügyminis-tert a bíróságoknak az 1894. évi XVI. t.-czikk 5. §-a rendelkezéseinek pontos betartására leendő utasítása, s a 12600/1902. számú belügyministeri rendelet 93. §-a tiltó rendelkezésének a kir. belügyminister úrral egyetértőleg leendő érvényesítése végett mély tisztelettel felkéri.

A megejtett választásokon megválasztottak elnöknek *Lestyán Adorján* kir. tanácsos debreczeni kir. közjegyző; rendes választmányi tagoknak *dr. Krasznay Gábor* kisujszállási, *Mezei Mihály*

nagyvárad, *dr. Kovách Elek* nyiregyházi és *dr. Galánffy János* debreczeni kir. közjegyzők, választmányi póttagoknak *Padrah Sándor* hajdúszoboszlói és *Zrumetzky Béla* szolnoki kir. közjegyzők, a számvizsgáló-bizottság tagjainak *Somogyi Gyula* kir. tanácsos nyiregyházi, *dr. Lintner Sándor* hajduböszörményi és *dr. Stettner János* székelyhidi kir. közjegyzők.

*

A bolgár fejedelem névaláírásának hitelesítése miatt fegyelmi alá került egy vidéki kir. közjegyző. Az eset a következő: A közjegyző a polgármester telefon útján való felhívására, Poprádra és innen Pusztamezőre ment és ott a bolgár fejedelem aláírását hitelesítette, minthogy azonban ez a hitelesítés hivatali hatáskörének területén kívül esett, fegyelmi alá vonták. Az elsőfokú közjegyzői fegyelmi bíróság vádlottat a fegyelmi vétség vádja alól felmentette, indokul a többi közt azt hozván fel, hogy a vádlott közjegyző a bolgár fejedelem névaláírásának Pusztamezőn történt hitelesítése idejében nem tudta, hogy Pusztamező, hivatali tekintetben, reá nézve idegen területet képez, amely védekezés annál is inkább elfogadható, mert az erdőségben fekvő Pusztamező Gömörvármegye határának a szélén, közel a lőcsei kir. törvényszék területének a határvonalához fekszik s így alaposan feltételezhető, hogy a helyi viszonyokkal még ismeretlen vádlott, a határvonal szembetűnőbb megjelölése hiányában, teljes jóhiszeműséggel járt el, amidőn Pusztamezőn, ezt még hivatali hatáskörébe eső területnek véelve, közjegyzői cselekményt teljesített. A magyar kir. Curia kisebb fegyelmi tanácsa a napokban tárgyalván az ügyet, a közjegyzőt írásbeli feddésre ítélte.

*

Bankügyletekkel való foglalkozás bejegyzése a cégjegyzékbe. A cheque-ről szóló 1908:LVIII. t.-cz. 2. szakasza értelmében utalványozott gyanánt, ha a cheque belföldön fizetendő, csak oly céget szabad megnevezni, amely külön törvénnyel elismert alapszabályai vagy a cégjegyzék tartalma szerint bankügyletekkel foglalkozik. Ennek a kelléknek a figyelmen kívül hagyása nem teszi ugyan a cheque-et érvénytelenné, de a lerovandó illeték tekintetében hátrányos következményekkel jár és pénzbírságot is vonhat maga után. A körülményekhez képest érdekükben állhat tehát egyes cégeknek, hogy iparhatósági igazolvánnyal fölszerelt

kérvényrel, a részvénytársaságok és szövetkezetek pedig egyszerűsített alapszabályaiknak netalán szükséges módosítása után a cégjegyzék-bíróságnál sürgősen kérelmezzék annak a körülménynek a cégjegyzékbe való bejegyzését, hogy a cég banküggyel foglalkozik. Felhívom a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy ezen jelen rendeletem másolatának közlésével a kerületében levő bejegyzett cégeket, amelyek bankügyletekkel foglalkoznak, haladéktalanul figyelmeztesse azzal, hogy a m. kir. ministeriumnak 1909. évi február 4-ikén 557—M. E. szám alatt kelt rendelete értelmében a cheque-ekről szóló 1908: LVIII. t.-cz. általában, az 1909. évi július hó 1. napján, 2. szakasza pedig annyiban, amennyiben a cégjegyzékek vezetésére kihat, az utóbbi rendelet kihirdetésének napján lép életbe és hogy a törvény 2. szakaszára vonatkozó rendelkezésénél fogva az érdekelt cégek a fentebb jelzett kérelmet a cégjegyzék-bíróságnál az 1909. évi július hó 1-ső napja előtt is beterjeszthetik. (Budapest, 1909. február 8. Keresk. min. 9040/1909. sz. rendelete.)

*

Gyógyszertárak adás-vételének közvetítése iparigazolvány alapján iparszerűleg gyakorolható. A kereskedelemügyi ministerium legújabb elvi határozata így szól: Budapest székesfőváros tanácsának: A székesfőváros tanácsa részéről 1908. évi márcz. 14-én 49964. 1908/I. sz. a. hozott elsőfokú iparhatósági véghatározatot, mely szerint K. L. budapesti lakost gyógyszerárak adás-vételét közvetítő ipar gyakorlására jogosító iparigazolvány kiadása iránt előterjesztett kérelmével elutasította, folyamodó részéről a törvényes határidőben beadott felebbezés következtében felülbírálat alá vettem. Ennek eredményéhez képest az idézett másodfokú iparhatósági véghatározatot a m. kir. belügyminister úrral egyetértőleg ezennel megváltoztatom és folyamodó kérelmének helyt adva, az illetékes I. fokú iparhatóságot utasítom, hogy a kért iparigazolványt haladéktalanul szolgáltassa ki. Így kellett határoznom, mert az alsófokú határozatokban az elutasításra nézve felhozott indokok ki nem zárják, hogy gyógyszerárak adás-vételének közvetítése iparszerűleg igazolvány alapján gyakoroltassék.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Szerkeszti: DR. CHARMANT OSZKAR budapesti kir. közjegyző.	Szerkesztőség és kiadó- ==== hivatal ====
Egész évre . . . 10 kor.	Főmunkatárs: Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közj.-helyettes.	Budapest, Andrassy-út 9.
Félévre . . . 6 „		

Tartalom. A közjegyzői intézmény reformja. — Cégbirósági gyakorlat. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények. — Külföld.

A közjegyzői intézmény reformja.

(Befejezés.)

9.

Perreutasítás, a hagyaték kezelése, biztosítása s értékesítése.

A perreutasítás tekintetében a régi eljárási szabályok fentartottak volnának az Ö. e. 87. és 88. §§-ainak oly megfelelő módosításával, hogy amennyiben a perreutasított fél a pert a kitűzött záros határidő alatt meg nem indítja, vagy a megindított per jogerős ítélettel befejeztetett, de az ítélet az örökösök közt a végleges osztályt nem állapítja meg s a szükséges telekkönyvi bejegyzések iránt nem intézkedik, a hagyatéki bíróság az összes iratokat az eljárás folytatása végett a közjegyzőnek visszaadja, aki első esetben a perreutasított igényre való tekintet nélkül, második esetben a hozott jogerős ítélet rendelkezései alapján eszközli az osztály megtételét.

A peressé vált hagyatéki vagyon kezelése, biztosítása s a hagyatéki zárlat elrendelése s foganatosítása tekintetében szintén a régi eljárási szabályok tartandók fenn.